

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Explicatur praecipua cancellariae reseruatio contenta in regula 8. quae
nuncupatur regula de mensibus, & alternatiua. punct. 22

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Neque enim credendum est regulam septimam reservationum ita inconuenienti correclam esse. Vt quid enim expediebatur, si per reg. 8. corrigenda erat?

7 Tandem subdit Pontif. x decretum irritans omnium quae in contrarium huius regulae, & praecedentium fuerint attentata, sic Aloysius Riccius coll. etan. decisi. 5. part. c. l. l. m. r. 3. n. 27. Aloysius Riccius, & Barboza supra. Garcia n. 409. de efficacia huius decreti irritantis vid. r. potest. Gonzalez dicit. gloss. ult. per totam. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 409. Mandos. h. q. 4. est enim ita efficax, vt iustitiam non solum titulum, sed etiam possessionem in contrarium, ita vt possessor defendi non possit aliquo ex remediis possessoris, quia est nulla, & iniusta talis possessio. Mand. reg. 1. Cancell. q. 3. per totam. Gonzalez gloss. 3. r. n. 8. & gloss. 66. n. 29. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 417. & 419. & alij apud ipsos. Hoc autem intelligitur, dummodo de reservatione, & decreto irritantis constat, secus vero si non bene probatur; quia in casu dubio non est possessor spoliandus, vt aius reatus docet Gonzalez gl. 3. r. n. 14. & 20. & gloss. 66. n. 39. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 417. & 430.

P V N C T V M XXII.

Explicatur praecipua Cancellariae reservatio contenta in reg. 8. quae nuncupatur regula de mensibus, & alternatiua.

Hae regula in haec verba statuitur, Cupiens D.N. Papa praeparibus clericis, & aliis bene meritis personis providere, omnia beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, qualitercumque, qualificata, & vbi- cumque existentia, & quomodocumque vacantia, aliter quam per resignationem, An beneficia patrimonialia sub hac regula comprehendantur? Arguitur pro, & contra. 4. Resoluitur quaestio. 5. Beneficia electiva sub hac regula comprehenduntur, sed non electiones canonicarum, Magistralium, & doctoralium ecclesiarum Cathedralium, Regni Castella, & Legionis. 6. Beneficia iuris patronatus qualiter comprehenduntur, remissive respondetur. 7. Non comprehenduntur beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, seu receptiva. 8. Beneficia monachalia probabiliter est comprehendenda. 9. Beneficia nouiter erecta post regulam comprehenduntur. 10. Non extenditur in iis beneficiis ad primam beneficii collationem, quidquid dicat Gonzalez.

§. I.

Quae beneficia in hac regul. 8. referuntur.

- 1. Reseruat quaecumque beneficia tam secularia, quam regularia. Intelligendum est de beneficiis, quae proprie beneficia sunt. 2. Item reseruat beneficia qualitercumque qualificata, & vbi- cumque existentia, & quomodocumque vacantia, aliter quam per resignationem. 3. An beneficia patrimonialia sub hac regula comprehendantur? Arguitur pro, & contra. 4. Resoluitur quaestio. 5. Beneficia electiva sub hac regula comprehenduntur, sed non electiones canonicarum, Magistralium, & doctoralium ecclesiarum Cathedralium, Regni Castella, & Legionis. 6. Beneficia iuris patronatus qualiter comprehenduntur, remissive respondetur. 7. Non comprehenduntur beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, seu receptiva. 8. Beneficia monachalia probabiliter est comprehendenda. 9. Beneficia nouiter erecta post regulam comprehenduntur. 10. Non extenditur in iis beneficiis ad primam beneficii collationem, quidquid dicat Gonzalez.

1. Vas supra dicta regula habet partes. Prima loquitur de reservatione, secunda quae incipit a §. in super, loquitur de beneficio alternatiuae Episcopis residentibus concessa, Vtramque ea breuitate qua potero perstringam.

In prima parte dispositioni huius Pontifex referat quaecumque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & regularia, beneficia inquam quae proprie beneficia sunt. Quia propter beneficia manalia, hinc videtur ad datum, peticionem, & similia, de quibus in prime huius tractatus diximus, beneficia proprie non esse, nequequam sub reservationem cadunt, Tum quia spectato iuris rigore beneficia non sunt. Tum quia Pontifex non reseruat nisi beneficia vacantia, quae autem perpetua non sunt, non vacant: sic pluribus comprobatur Gonzalez gloss. 5. §. 6. a num. 9. Garcia 5. part. de benef. cap. 1. a num. 150. Barboza 3. p. de potest. Episcop. all. gar. 57. a num. 14. Dixi quaecumque beneficia regularia, quae perpetua sunt. Incipit, nisi sint ordinum militarium. Nam etiam in hac regula nulla illorum beneficiorum facta sit exceptio: at quae in reg. 3. excepta sunt prioratus, praepositurae, personatus, & comendae horum ordinum, non est dicendum in hac regula comprehendenda, quia sub generali reservatione comprehendendi non debent, quae in speciali excipiuntur. Neque ita inconuenienti credendum est fieri derogationem priuilegij concessi, si iustitia, & iustititer concederetur. Postea autem illa beneficia superiora illorum ordinum ad reservationem excludi, & reliqua beneficia illorum ordinum inferiora excludi esse videtur, quia reservatio semper maiora afficit. Sic Garcia 5. p. cap. 1. num. 134. quatuor contrarium non sine fundamento defendit Gonzalez gloss. 8. n. 70.

2. Subdit vero Pontifex se reseruat quaecumque beneficia, quae qualitercumque qualificata, & vbi- cumque existentia, quocumque modo vacantia aliter per resignationem, quae ad cuiusvis collationem, praesentationem, electionem, vel quatuor aliam dispositionem quomodolibet pertinet. Per quae verba tolluntur dubitationes, quae orti possent circa beneficia qualificata, & in Metropolitana, Patriarchalibus, alijs Ecclesijs existentia, an essent comprehendenda. Nam etiam ex reservatione generalis beneficiorum comprehensa non essent. argum. text. in cap. licet canon. 14. iuncto cap. statutum 22. de elect. lib. 6. & c. quatuor. de praeb. in 6. c. scriptum. de rescript. eodem lib. At ex his verbis nemini dubium esse potest comprehendendi.

3. Difficultas est, an patrimonialia beneficia sub iis verbis comprehendantur? Patrimonialia voco, quae ex fundatione, vel priuilegio Pontificis conferenda sunt natis, incolis, vel oriundis alicuius oppidi, paritiae, vel parochiae, cuiusmodi sunt beneficia diocesis Burgenfis, Placentinae, & Calaguritanae. Videtur enim haec beneficia sub reservatione praedicta non comprehendenda. Primo, quia de his non fit specificata, & expressa mentio, quae tamen videbatur requiri, argum. cap. 18. l. 24. Trident. vbi expresse concurrens faciendum in beneficiis patrimonialibus, tamen generalibus verbis dicitur in omnibus beneficiis parochialibus, exceptis iis quae sunt de praesentatione laicali concurrens esse sciendum. Secundo haec beneficia patrimonialia, vt constat ex vsu, & consuetudine, nec resignantur, neque impetrantur, neque pensione grauantur, sed potius per concursum prouidentur, vt constat ex leg. 21. 22. & 23. tit. 3. lib. 1. receptil. & tradit Couratruas part. cap. 36. a num. 4. Ergo non cadunt sub reservationem. Aliis resignatio, permutatio, & pensionis impositio, & sine concursu prouiso illis competeret, cum haec beneficia referantur regulariter competant. Tertio haec beneficia non cadunt sub reservationem.

DE CASP. PAL. II

restitutionem iuris factam in cap. licet. de prebendis in 6. si quidem beneficiario dacedente in curia ordinatus providet beneficium, ac si extra, & in suo mense vacaret, vt testatur Couarruias supra. Ergo neque cadit sub hac reservatione, quae minor est ea, quae à iure est statuta, & ita tenet Zerola in praxi Episcop. 1. part. verbo beneficia. §. 3. dicto 8. Summa bullar. Quarta verbo beneficiorum reservatio, Petrez de Lara de amissionar. & capellan. lib. 2. cap. 10. num. 9. Cenallos lib. 4. quest. 1. seu. quest. 897. num. 438. & recipere n. 479. & à num. 523. inclinatur. Coa. pract. q. 636. à n. 5. vers. similiter. Menoch. lib. 3. cons. 294. num. 18.

Ceterum sub praedicta reservatione beneficia patrimonialia comprehendendi fortiter videntur verba regulae, quae cumque beneficia qualitercumque qualificata, ubicunque existentia, & ad cuiusvis provisionem pertinentia cum clausulis derogatoriis derogatoriis, &c. Quae certe videntur patrimonialia comprehendere: & ita tenet vt probabilis Gonzalez gloss. 9. §. 1. specialiter num. 59. Garcia 5. part. de benef. cap. 1. num. 562. quibus in legis hanc sententiam variis decisionibus Rotae comprobant. Neque obstant superioribus adducta. Ad primum dico Tridentinum expressisse patrimonialia pro concursu faciendum, quia solum dixerat in beneficiis parochialibus concursum faciendum esse, neque addidit in quibuscumque parochialibus qualificatis, & vicinque existentibus, sicut in nostra regula. Ad 2. concedimus talia beneficia nec resignari, nec permutari, neque pensione grauari, non quia id fieri non possit, sed quia sic obnutescent beneficia ob pragmaticas regias timentes litibus intolui, & molestari, & vix effectum obtinerent. Adde si aliquando impetrarentur, solum pro naturalibus debet fieri impetratio, non pro exteris. Ad 3. nego sub reservatione facta in a. licet, supra dicta beneficia non contineri, neque Couarr. de illa reservatione loquens contrarium asseuerat, sed solum dixit non facile admitti derogationem privilegii, vt filiis naturalibus hac beneficia conferantur.

Ego vero dicendum existimo supra dictam regulam comprehendere quolibet patrimonialia beneficia ob dictam clausulam generalem cum derogatoriis derogatoriis, nisi forte in privilegio filiis patrimonialibus concessio tales clausulas concinnantur, quibus derogatum minime censetur supra dicta regula Cancellariae. Esse autem tale privilegium concessum diocesi Calagurritanae à Clem. VIII. refert Gonzalez supra. num. 72. Garcia num. 566. Cenallos num. 523. Quod privilegium affirmat nequaquam derogari per regulam Cancellariae de nouo editam derogantem quaecumque indulget quibusvis personis, & collegiis concessa. Tum quia diocesis non est in rigore collegium, Tum quia indultum diocesis Calagurritanae non est concessum in fauorem eligentium, sed eligendorum; & regula Cancellariae solum videtur derogare indultis collegiis, & quibusvis personis prouidentibus concessis in eorum fauorem.

Secundo dubitatur, an beneficia electiua sub hac reservatione cadant. Et cadere sub hac reservatione constans est doctorum sententia ex illis verbis ad cuiuscumque electionem, & tradidit, vt indubitatum, Gonzalez gloss. 19.

Solum est difficultas de canonicis doctolibus, & magistris Ecclesiarum Cathedralium regni Castellae, & Legionis, qui per concursum, & electionem capituli prouidentur, iuxta constitutiones Sixti IV. & Leonis X. qui comprehendunt sub hac reservatione videntur, cum quolibet beneficia, qualitercumque qualificata, ad cuiuscumque provisionem comprehendantur, privilegiis & indultis Apostolicis in contrarium quibusvis personis, & collegiis concessis derogatis.

Ceterum tenendum est in supra dicta reservatione minime comprehendendi, quia in constitutione Sixti IV. & Leonis X. cauetur ne sub illa reservatione etiam per regulas Cancellariae hi canonicatus comprehendantur. Ergo signum est Pontificem voluisse illos à reservationibus liberari. Dices verum esse, cum illam constitutionem edidit, fecerit vero cum nouas regulas Cancellariae publicauit cum clausulis derogatoriis derogationis cuiuscumque indultis, &c. Sed contra, quia supra dicta regula Cancellariae solum derogat indulget quibusvis personis, aut collegiis concessa, quod intelligendum est de indultis, quae vere indulget, & privilegia sunt, fecerit vero quae per modum legis, & statuti conceduntur, quale est concessum in horum canonicatum prouisione. Tum quia loquitur de forma, & modo prouidendi hos canonicatus. Tum & praecipit quia in Trident. sess. 25. cap. 5. de reformat. statuit nihil esse detrahendum ex his, quae in prouisione horum canonicatum statuta sunt. Cum autem decreto Sixti IV. & Leonis X. statuerit hos canonicatus per concursum graduatim in vniuersitatibus Castellae, & Legionis, & in aliis prouidende debere, sic facte regulis Cancellariae nihil illis in hac parte esse derogatum: & ita tenet, pluribusque exornat Gonzalez gloss. 9. §. 2. per totum, specialiter n. 63. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 679. & 680.

Tertio dubitatur de beneficiis iuris patronatus, quae ratione per hanc regulam reservata censentur? Cui dubitationi, cum de derogatione iuris patronatus in hac disputatione locuti fuimus Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

pro tenuitate nostra satisfacimus. Neque aliquid speciale addendum occurrit.

Quarto dubitatur de beneficiis consistentibus in Ecclesia non numerata, seu receptiua; ubi scilicet non adest certus numerus canonicorum, seu aliorum beneficiatorum, sed iuxta quantitatem fructuum praebendae decrescunt, vel augentur. Videntur quidem comprehendendi primo; quia sunt vere beneficia Ecclesiastica, cap. ex parte. de concess. praebendae. At regula haec omnia beneficia qualitercumque qualificata, & vicinque existentia referat. Secundo hac beneficia resignari, permutarique possunt, vt tradit Flamin. Parif. lib. 2. de resignat. c. 13. n. 1. & 2. Ergo etiam possunt reservari. Tertio dari potest mandatum alicui de prouidendo in prima praebenda vacatura in Ecclesia non numerata, sed ex vi talis mandati iam prima praebenda reservata manet. Ergo etiam potest reservata manere ex vi generalis reservationis, cuiuscumque praebendae octo mensibus vacatur.

Nihilominus omnino tenendum est in hac, & in qualibet alia generali reservatione non comprehendendi haec beneficia, eo quod morte beneficiarii non vacant, sed extinguuntur, & supprimuntur, quousque per electionem canonicorum, vel aliorum quorum interest erigantur, vt expresse decidit in cap. delicto. 2. 5. vers. praeterea. de prebendis. ibi: Praeterea licet in Ecclesia in qua non est certus numerus praebendarum, nulla etiam vacante in canonicum quis posse assumi, cum intelligatur ad quoddam ius eligi, quod ex electorum consensu de nouo creatur, & cum electo in canonicum nascitur, & desinit esse cum desinito. Et haec regula, & quolibet alia generalis reservatio est pro beneficiis vacaturis. Ergo iis beneficiis competere non potest: sic variis decisionibus Rotae comprobatur Gonzalez gloss. 9. §. 3. à numer. 9. Garcia 5. part. de benef. cap. 1. num. 550. Barbosa de potest. Episc. 3. par. alleg. 57. num. 178. Neque obstant contraria. Nam ad primum respondeo concedendo esse beneficia, sed quia non quolibet beneficia reservantur, sed beneficia vacatura, & haec non vacent, ea de causa sub reservationem non cadunt. Ad secundum nego haec beneficia impetrari, resignari, aut permutari posse ob supra dictam rationem, quia numquam vacant; & docent supra dicti doctores: si tamen aliquando illorum facta est impetratio, resignatio, aut permutatio sciente, & consentiente Pontifice, hoc inquam extraordinarium est, & praeter ius, & ideo in consequentiam trahi non potest. Et eodem modo respondemus ad tertium, dari inquam posse à Pontifice mandatum de prouidendo in prima praebenda vacatura in Ecclesia non numerata, non quia proprie vacet, sed quia Pontifex illam ac si vacaret prouidere intendit, remouens omnia, quae tali prouisioni obstant.

Quinto dubitatur de beneficiis monoculatis, hoc est vnici, an cadant sub praedictam reservationem? Dupliciter esse potest beneficium, vel comparatione Ecclesiae in qua vnici est, vel comparatione prouidentis illud, quia solum potestatem habet ad vnici beneficium prouidendum. Et in vtroque sensu non defuerunt doctores sentientes sub reservationem non cadere: sic Gloss. in clem. 1. de prebendis. verbo incerta. Encas de Falconibus. tract. de reservat. quasi. 3. princip. num. 32. Selua tract. de benef. lib. 3. quasi. 1. num. 71. 72. & 73. Gomezius tract. de expectat. n. 46. Mouentur, quia non est verisimile voluisse Pontificem priuare Ecclesiam, vel ordinarium collatorem potestate vnica, quam habet iuxta clem. 1. de sentent. excommunicat. ad finem. Quapropter in mandato de prouidendo certae personae de primo beneficio vacaturo, non comprehenditur beneficium monoculare, sine mandato de prouidendo fit in forma pauperum, siue in forma peciae, vt relatio Archiepiscopi Ioan. Andr. & aliis tradit Menoch. lib. 2. de arbit. causa 201. n. 94.

Verius tamen est ad omnia haec beneficia se extendere reservationem. Tum quia haec reservatio habet verba praegnantia, & potestissima, vt quolibet beneficia quantumvis qualificata valeat comprehendere. Ergo valebit comprehendere, etiam si qualitate monoculati affecta sint. Tum quia haec reservatio non absolute priuat ordinarium collatorem potestate vnica quam habet prouidendi, sed illam restringit pro aliquibus mensibus. Tum quia ferè omnia beneficia curata sunt monocularia, ac prouide si haec à reservatione essent libera, multum detraheretur regulae supra dictae. Et ita comprehendit tenet Gonzalez gloss. 9. §. 4. sub num. 14. Garcia d. cap. 1. numer. 518. Barbosa 3. part. de potest. Episc. allegat. 57. num. 180. Ad fundamentum contrarium negamus non esse verisimile voluisse Pontificem haec beneficia comprehendere, cum reservationem per modum legis, & verbis ita generalibus, & efficacibus statuerit. Concedo tamen in mandato de prouidendo non contineri haec beneficia, nisi exprimentur. Tum quia hoc mandatum cum sit in materia ambitiosa, & odiosa, cap. quamuis pactum. de prebendis, in 6. strictè est interpretanda. Tum quia continet absolutam reservationem, & integre priuat ordinarium potestatem, quam habet conferendi, quae in praesenti non concurrunt, cum haec reservatio sit per modum legis, & non in fauorem alicuius determinatae personae, sed in fauorem pauperum clericorum; ac prouide ea ex parte fauorabilis est, & amplè

interpretanda. Tum quia non pro omni tempore, sed pro mensibus Apostolicis fertur.

9 Sexto dubitatur de beneficiis nouiter erectis post publicationem supradictæ regulæ, an sub illa comprehendantur? In qua dubitatione Gonzalez gloss. 9. §. 5. plura adducit in fauorem partis negantis, sed illis non obstantibus à n. 45. concludit, & bene, sub reservationem comprehendit. Quia hæc reservatio est per modum legis, & cum lex semper loquatur. l. *Arriani. C. de Heretico*, ad beneficia nouiter erecta extenditur. Item, quia reseruat omnia beneficia qualitercunque qualificata, & vbi que existantia, & quomodolibet vacatura, quæ verba ita sunt amplissima, vt nullus sit locus excipiendi beneficia nouiter erecta. Fator tamen in reservationibus, grati que specialibus, quia odiosæ sunt, & omnino restringendæ; beneficia nouiter erecta veniunt, iuxta *textum in elem. fin. de rescriptis*, ibi. *Litteras nostras super conferendo tibi beneficio vacaturo directas, ad beneficium post datam ipsorum creatum statuimus non extendi*, & consentiunt doctores ibi. Dixi ad beneficium nouiter erectum, nam si erectum erat, sed non cum qualitate in rescripto apposita tempore data, habuit tamen illam tempore vacationis, vt si datum fuit rescriptum ad beneficium curatum primo vacaturum, quod beneficium tempore data erat simplex, at tempore vacationis curatum erat, valet rescriptum, & virtute illius illud obtinere potest. Et idem est si impetrates rescriptum ad beneficium pertinentens ad collationem alicuius, & beneficium tempore data non spectabat ad collationem illius, vt tempore vacationis spectat, tibi debetur, vt latius tradit Gloss. d. *elem. verbo statuimus*.

10 Ampliat Gonzalez n. 50. dictam reservationem, vt procedat in prima beneficii erectione, eo quod beneficium cum primo erigitur, vacare censetur, ex dicto *text. in elem. fin. de rescriptis*. & ibi Gloss. *verbo statuimus*. Bonifac. Vitalin. num. 18. & Cardinal. n. 4. Sed regula Cancellariæ reseruat omnia beneficia quomodolibet vacatura alias, quam per resignationem. Ergo hæc reseruat. Mihi tamen probabilius videtur primam huius beneficii collationem non reseruari Pontifici, sed erigenti beneficium relinquere. sic Garcia 5. *part. de benefic. cap. 1. num. 520.* & videtur approbare Barbosa 5. *par. allegat. 57. n. 181.* Moucor, quia esto in rigore beneficium vacare censetur eo ipso quo erectum sit, atque alicui sit collatum, at cum collatio ita immediate erectionem sequatur, vt vix contingat ab illa distinguere, non computatur hæc vacatio in reservatione beneficii vacaturi.

§. II.

Pro quibus mensibus reservatio fit constituta.

- 1 *Expenduntur menses reservationis, & a quo tempore incipiunt numerari, & finiantur.*
- 2 *Sed quid si dubium est, quo mense beneficium vacauerit, neque facta diligentia vinci dubium potest? Pro ordinario est presumendum, si præuenit.*
- 3 *At si non constet quis præuenit, neque nullus prouisus est in possessione, Probabilius etiam est pro ordinario esse presumendum.*
- 4 *At si Pontifex præuenit, affirmant plures sustinendam esse eius prouisionem aduersus prouisionem ordinarij, maxime si prouisus Apostolicus est in possessione.*
- 5 *Contrarium est verius.*
- 6 *Fit satis oppositis argumentis.*

Reservatio hæc supradictorum beneficiorum non est absoluta pro omni tempore, sicuti sunt prædictæ regulæ antecedentes: sed est pro vacatione contingenti in mensibus Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris: nam vacatio contingens reliquis mensibus ordinario collatori remittitur. Huiusmodi menses incipiunt à media nocte præcedentis diei, v. g. à primo pulsu, quo horologium duodecimam horam noctis signauit; quia ibi terminatur dies, & nouus succedit, *leg. m. Romano. ff. de Veris, cap. consaluit. 24. de offic. delegati*. Tiraquel. *de retract. lignag. §. 1. gloss. 11. num. 7.* Sanchez *lib. 2. de matr. disp. 41. num. 40.* Garcia 5. *part. de benefic. c. 1. num. 523.* & *Barbosa supra*, approbantque doctrinam Bobadille in *sua polit. lib. 5. cap. 2. num. 25.* dicentis sequendum esse horologium propitium, si res de qua agitur favore digna sit: secus vero si odio sit digna; quamque verissimam esse putat Pallador. *lib. 3. quest. 9. num. 10.* quando duo tantum extant horologia, scilicet quando plura sunt; quia tunc existunt adherendum esse numero pluribus, & communiter certioribus, vt in rebus contingit. Si vero horologium non est in populo, aut deordinatum esse probatur, vel non est auditum, de-

tumenda est media nox tum ex cursu syderum, tum ex iudicio hominum de hoc experientiam habentium, tum ex communiter accidentibus: sic Garcia *num. 526.* Barbosa *num. 187.* An vero ex gressu tantu præsumptio sumatur esse diem inchoatum, non constat inter doctores, cum diu nocte que gressu canere soleat. Sed quia verus diem frequenter canit; aliquis præsumptionem facit esse diem coeptum; aliquam inquam præsumptionem non firmam, sed leuem, nisi sit pro sustinenda ordinarij prouisione. Quia tunc prouisionem firmam reddat, dum contrarium aduersarius non probauerit, vt à Rota bis decernit fuisse tradit Gonzalez *gloss. 11. num. 16.* Garcia n. 526. Barbosa *num. 187.*

2 Sed quid si dubium est quo mense beneficium vacauerit, an mense Apostolico, an ordinario, & facta diligenter vinci dubium non potest; eo quod beneficium reperitur mortuus in agro, vel in fluuio, & necitur quo die aut mense contigerit, vel reperitur manè prima die Ianuarij in lecto mortuus, necitur tamen an ante mediam noctem, an post decesserit, cui ergo tunc competet prouisio an Pontifici, an ordinario?

In hac dubitatione certum est; si de facto ordinarius prius contulit beneficium, esto illius possessionem non accepit, hæc collationem sustinendam esse aduersus prouisionem Apostolicam. Tum quia ordinarius, & ab illo prouisus habet suam intentionem fundatam omnia beneficia suæ diocesis prouidendi; *cap. reg. n. d. 10. quest. 1. cap. nullus omnino. 16. quest. 1. cap. ex frequentibus. de institutionibus. cap. conuenerunt. de officio vi. & alia.* Ergo dum non fuerit probata reservatio, eius prouisio sustinenda est. Deinde in casu dubio reservationis negari non potest ordinarius saltem æquale ius cum pontifice habere, ad beneficium prouidendum. Ergo si huic æquali iuri addit præuentionem, vinceret ratione præuentionis. Et ita sentiant ferè omnes doctores suam referendi.

3 Verum si non constat quisnam prius prouiderit, an ordinarius, an Pontifex, neuterque sit in possessione, non caret difficultate quisnam sit præferendus? Videtur namque præferendum esse à Pontifice prouisum *arg. cap. si à sede 31. de præbendis. lib. 6.* vbi deciditur in casu dubio anterioritatis prouisionis Apostolicæ, an ordinariæ. Apostolicam præferendum esse propter auctoritatem prærogatiuam. Idemque colligitur ex *elem. prima. 5. num. 12. et lite pendente.*

Nilominus tenendum est præferendum esse prouisum ab ordinario, sic alijs relatis docet Gonzalez *gloss. 11. num. 37.* Ratio est superius dicta; quia ordinarius habet suam intentionem fundatam à iure communi prouidendi omnia beneficia suæ diocesis, dum reseruat non sunt. Ergo in casu dubio in fauorem eius iudicandum est; quia semper fauendum est ei, qui pro se habet iuris præsumptionem. Neque aduersus hæc doctrinam procedit *e. si à sede*; loquitur enim, cum æquanimiter Pontifici, & ordinario competet prouisio, ipseque Pontifex tanquam ordinarius ordinarij prouenit illius prouisionem intendit. Secus vero cum solo iure reservationis intendit prouidere; quia tunc nulli de reservatione constat, eius prouisio sustinenda non est. Minus etiam obstat *elem. 1. vt lite pend.* quia tunc constat de lite, et prouide de impedimento, quod Episcopus habebat ad prouidendum, *e. 1. & 2. vt lite pend.* Non ergo est mirum, vt prouisio Apostolica præferatur, si quidem Pontifex habet intentionem suam fundatam. Secus vero in nostro casu, vbi ex parte ordinarij est iuris præsumptio.

4 Difficultas vero grauis est, an si prouisio Apostolica fuerit anterior prouisione ordinarij, & virtute illius prouisus possessionem accepit, defendendus sit aduersus prouisum ordinarij? Affirmat Gonzalez *gloss. 11. num. 26.* Moucor primo, quia ratione possessionis præsumit ius possidentem beneficium habere dominium illius *1. §. quod si unum, & ibi gloss. verbo possidebat.* Ergo aduersus hæc præsumptionem præualere non potest ordinarij prouisus, dum negatiuam reservationis clare non probat. Secundo probatio reservationis non videtur possidere competere, cum ipse non sit actor, sed reus; potius enim competit ei, qui illum à possessione deturbare intendit. Ergo hoc non probante possessor absolendus est, & in possessione conservandus, *argum. leg. qui accusare. Cod. de edendo. & cap. 1. et Ecclesiastic. benefic. sine diminu. conferant.* Tercio in casu dubio fauendum est potius reo, quam actori; & possessori, quam possessionem carenti *§. retinenda. v. v. commo dum. in lit. de iur. iudic. c. 2. de probationib. & pluribus exornat Mascard. de probat. cond. 1200. per 101 am.*

5 Ceterum mihi contrarium probabilis videtur, affirmo namque prouisum Apostolicum repellendum esse à possessione, & prouisum ordinarij admittendum, dum prouisus Apostolicus non probauerit beneficium sed à Pontifice reseruatum esse. Neque ab hoc probationis onere ob possessionem liberatur. Ratio est; quia prouisus Apostolicus in tantum ius acquirit in beneficium, in quantum beneficium est reseruatum; quia solum iure reservationis Pontifex illud prouidere intendit. Ergo nec in præfati casu nullo modo constat de reservatione. Ergo nec constare potest de iure acquisito. Dices, sufficere, quod non constat carere reservatione, vt possit Pontifex, vt reseruatum prouidere, & ordinarij dubium de reservatione præuenire. Sed

Sed contra, quia eo ipso, quod de reservatione non constat, non est dubius ordinatus, sed certus reservatum non esse, sicut ex praesumptione iuris. Tum quia reservatio est odiosa. Tum quia est quid facti. Tum quia ordinario competit beneficium sine diocesis provisione, dum non probatur reservatio, ex dicto *cap. ex frequentibus de institutionibus*. Ergo nequaquam in hoc dubio Pontifici competit provisio iure reservationis. Ergo si provisus, tanquam provisus, sine vero titulo repellendus est. Et confirmo, cum pontifex supra dictum beneficium providet vel illud providet vel reservatum, vel ut non reservatum; ut non reservatum nunquam fuit eius animus providere; ut reservatum vero providere non potest; quia prius reservationem, debet cognoscere. Ergo si absque tali cognitione providet, nulla est eius provisio, & provisus nulum ius ex vi illius acquirit, quantumvis possessionem accepit: sic docet Garcia, *par. de benefic. cap. 1. n. 528*.

Neque videntur fundamenta pro contraria parte adducta. Ad primum admitto ex possessione beneficii dominium illius praesumi, dum ignoratur illegitimo titulo esse acquisitum, secus si de illegitimo titulo constaret, ut contingit in praesenti; quando possidens beneficium possidet illud ut sibi datum iure reservationis, cum tamen reservatum non sit, ac proinde iam constat de illegitimo titulo. Non ergo est mirum, quod provisus ab ordinario, aduersus illam praesumat. Ad secundum nego probationem reservationis non competere sic possidenti: competit namque cum sit fundamentum suae intentionis, provisio ab ordinario competere non potest, quia dum reservatio non probatur, habet pro se iuris praesumptionem. Qui autem iuris praesumptionem habet, sic habet suam intentionem fundatam, ut transferat in aduersarium etiam possidentem onus probandi. *Couarr. lib. 2. var. cap. 6. num. 1. Malcard. quest. 17. n. 6. Alciat. de praesump. 3. p. num. 2. Pacian. tract. de probat. lib. 1. cap. 12. Menoch. de praesump. lib. 11. quest. 33. n. 2. Garcia sub. num. 30.* Imo ita habet suam intentionem fundatam ut ab ea dimoveri non possit, dum ei aliqua exceptio plene probata non obicitur, ut relato Barr. Ripa, & aliis tradit ipsemet Gonzalez *gloss. 1. n. 47*. Possessio autem huius provisus Apostolici non est exceptio aduersus provisum ab ordinario, quia est illegitima accepta & quia habet contra se iuris praesumptionem. Ad tertium concedo in casu dubio, & cum patrum sunt iura obicere, fauendam esse potius eo quam auctori, & possidenti, quam carenti possessione. At in praesenti neque est casus dubius, neque partium iura sunt obicere. Nam est dubium sit, & obicere, an beneficium mensis Apostolico, an ordinario vacauerit, at non est dubium, neque obicere ordinario competere eius provisionem, dum non apparet mensis Apostolico vacasse, neque etiam est dubium, aut obicere Pontifici non competere eius provisionem iure reservationis, dum non apparet reservatio.

§. I II.

Quas limitationes ultra supradictam limitationem mensium dicta reg. 8. patiatur.

- 1 Haec reservatio limitatur, ut solum habeat locum pro vita Pontificis
- 2 Non extenditur haec reservatio ad beneficia vacantia in curia
- 3 Neque extenditur ad beneficia alias reservata, quidquid dicit Garcia.
- 4 Reservantur beneficia vacantia quocumque modo aliis quam per resignationem.
- 5 De qua resignatione regula loquatur.
- 6 Sub resignatione intelligitur permutatio.
- 7 Quilibet mense resignare potest beneficium, vel permutare in manibus ordinarij.
- 8 Quocumque ius in supradictis beneficiis habens, conseruet reservationem.

Non solum haec regula adstringit reservationem pro mensibus octo, sed etiam pro vita ipsius Pontificis, pro locis extra curiam, & pro vacationis modo a resignatione distinctis quidem dicit Pontifex omnia supradicta beneficia reservare usque ad suae voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam alias quam per resignationem quomodolibet vacatura, ad collationem, Praesentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum.

Et quibus verbis constat hanc reservationem solum pro vita Pontificis durare, quia solum durante eius vita, state eius beneplacitum potest. *cap. gratiosè de rescrip. in 6. Et ibi gloss. l. 4. ff. licet. Couarr. lib. 3. var. c. 1. n. 2. Mol. de Hispan. primogen. lib. 2. c. 5. n. 4. Mol. de iust. r. 2. disp. 298. Et r. 5. disp. 20. num. 5. Thom. Sanchez. lib. 8. de matr. disp. 28. n. 49. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. §. 5. proem. ad num. 8. Et gloss. 12. n. 1. Garcia, §. par. de benefic. cap. 1. n. 643.*

Secundo constat non extendi hanc reservationem ad beneficia vacantia in curia, & merito quia haec reservata etiam

reservatio fortiori, & efficaciori in corpore iuris clausa, *r. 2. de praebend. in 6.* Non igitur indigebant hac regula reservatione.

3 An vero extendatur ad beneficia alias reservata. Affirmat Garcia, §. p. de benefic. r. 1. sub num. 540. ea motus ratione, quia haec regula solum excipit beneficia vacantia in curia; hoc est apud sedem, iuxta *cap. licet de praebend. in 6.* reliqua vero reservata proprie non vacant in curia, sed improprie, quatenus a curia providentur. *Put. decis. 366. lib. 2. n. 1.* Ergo cadunt sub hac reservatione.

Contrarium mihi probabilius videtur cum Gonzalez *reg. 8. Cancell. gloss. 13. n. 65. Puteo decis. 125. lib. 3.* Quia haec regula solum reservat beneficia, quae alias ordinarij providere poterant, Tum quia ad octo menses reservationem limitat, & quatuor liberos ordinarij relinquit, quod in beneficiis reservatis nequaquam locum habere potest: horum enim provisio est omni tempore ordinarij interdicta: quia omni tempore reservata sunt, Tum quia loquens regula de alternativa episcopis concessa, expresse dicit esse pro beneficiis aliis dispositioni Apostolicae non reservatis, vel affectis. Ergo de eisdem beneficiis procedere debet reservatio, ut vna pars regulae cum alia convenientiam haberet. Tum quia in supradicta regula cauetur impetantem a sede Apostolica aliquid beneficium vacans in mense apostolico, ac proinde ex vi huius regulae reservatum debere mentionem facere mensis vacationis, ne ordinario praevideatur in collatione. Sed in beneficiis aliis reservatis (esto vacent in mense Apostolico) non est necesse huius mensis facere mentionem, ut expresse tradit Puteus *decis. 25. lib. 1. Mandos. de signatura grat. tit. de provis. vers. an autem in imperatione. Rota decis. 122. lib. 1. par. 3. divers. Garcia §. p. c. 1. num. 666.* Ergo regula haec de beneficiis aliis reservatis non loquitur. Neque oblat quod haec beneficia aliis reservata proprie non vacent in curia, seu apud sedem; quia non omnia, quae extra curiam vacant, haec regula reservantur, sed ea tantum quae aliis ordinarij collatoribus competere poterant quia haec regula ad restringendam ordinarij potestatem expedita fuit, ut constat ex eius proemio.

4 Tertio inferitur reservari beneficia quocumque modo vacatura, aliis quam per resignationem. Unde si vacent per obitum, siue per incompatibilitatem, siue alio quovis modo excepto per resignationem, sub hac reservatione comprehenduntur, sic Gonzalez *gloss. 15. num. 1. & 2. Garcia de benefic. §. p. c. 1. num. 547. Barbosa §. par. de possess. episc. alleg. 57. num. 195.* Et procedit regula non solum in vacatione de iure, & de facto, de quo non est dubium, cum tunc plene beneficium vacet, sed etiam in vacatione de iure tantum, aut de facto tantum: sic Garcia, Barbosa, & Gonzalez, *supra toto §. 1.* Et quidem quando de iure vacat beneficium, verè vacare dicitur; si quidem amittitur ius plenum & perfectum, quod in beneficio habebatur. *cap. si gratiosè. de rescrip. in 6. Et cap. si tibi absentis. vers. licet ibi ius in ipso beneficio, ut num. dici possit. de praebend. in 6. cap. unico in c. gloss. verbo obtinendis. de eo qui mittitur in possessione in 6. regul. beneficium de reg. iuris in 6. & est expresse textus in Clem. 1. §. nemo ut lise pendente. & tradit, pluribusque exornat Gonzalez *gloss. 15. §. 1. n. 14. Barbosa alleg. 57. num. 95. Garcia §. p. de benefic. cap. 3. num. 548.* Si autem de solo facto beneficium vacat, etiam verè vacare dicitur, satis eruditè probat Gonzalez *num. 42. Et seqq.* ea praecipue ratione, quia possessio ius in beneficium confert, & dominium illius praesumere facit, dum constat non probatur, quod non leuiter colligitur ex *Clem. 5. §. quod si unum. ut lise pendente*, ubi ad iudicandum an in curia vel extra, beneficium vacaverit, spectatur vacatio per possessorem illius.*

5 Excipitur vacatio per resignationem. Sed de qua resignatione intelligatur, de tacita, an de expressa; de simplici an conditionali, dubium est. Expressam resignationem voco, quae verbis expressis fit, ut si beneficium a te habitum in manibus superioris relinquas ab illo providendum. Tacitam appello, quae ex a te factis iure ipso inducitur, ut si secundum beneficium obitineas cum primo habito incompatible, si contrahas matrimonium, si professionem in religione approbata emittas; si militiae nomen dederis, &c. iis, & aliis modis de quibus lae Flamin. *de resign. lib. 1. quest. 1. n. 9. Et seqq.* tacite ceteris beneficio habito renunciare. Simplex vero resignatio est, quae pure simpliciter & absque ulla conditione fit. Conditionalis, quae sub aliqua conditione fit, ut si resignes beneficium ea conditione, ut Petro conferatur reservata aliqua pensione, vel non reservata. Flamin. *de resign. lib. 1. quest. 2. per totam.*

Et quidem supradictam reg. 8. Cancellariae solum excipere resignationem expressam, & non tacitam pro certo affirmandum est cum Gonzalez *gloss. 14. num. 65. Garcia §. p. de benefic. r. 1. num. 544.* eo quod resignatio tacita non est proprie resignatio, sed beneficii habitus amissio a iure inducta & verba legis non debent absque manifesta ratione ad improprias significationes declinari. Sed an excipiat resignationem expressam, simplicem, aut conditionalem, an utramque non ita certum est. Vtramque resignationem excipere affirmat Gonzalez *gloss. 14. num. 29.* ea motus ratione, quia generaliter, & indistincte lo-

quirit. Ergo de omni resignatione propria intelligi debet. Cum autem resignatio tam simplex, quam in fauore propria resignatio sit; de utraque hec regula debet intelligi. Mihi dicendum videtur cum Garcia 5. de benef. cap. 1. a. num. 54. 2. solum resignationem simplicem, quæque in manibus ordinarij fieri potest excipere. Mouet, quia ex subiecta materia colligitur de sola hac resignatione regulam loqui. Nam referunt beneficia quocumque modo vacatura extra Romanam curiam aliam non potest beneficium per resignationem conditionalem, vt est expressa constitutio Pii V. 58, & tradit Glossa in cap. ex parte de officio delegati. Sed solum per resignationem simplicem, quia hanc solum ordinarij admittere potest, & beneficium ex vi illius vacans providere. Ergo de sola illa regula intelligitur. Item regula præcedit facultatem ordinarij de beneficiis providendis correctate, sed ordinarij non habet facultatem providendi vacantia per resignationem in fauorem, cum hæc vacent in curia, & sint Pontifici affecta. Ergo de his beneficiis regula non intelligitur. Neque inde sit hæc beneficia vacantia per resignationem conditionatam ex vi huius regulæ referuata esse: siquidem solum à referuatore excipiuntur vacantia per resignationem simplicem. Quia esto ex illis verbis alias quam per resignat. non excipiuntur ab hac referuatore vacantia per resignationem conditionatam: excipiuntur tamen ex illis verbis extra Romanam curiam, cum hæc non extra curiam, sed in curia vacent, & notauit Garcia d. cap. 1. num. 542.

Verum est supradicta regula solum excipiat beneficia vacantia per resignationem simplicem, neque excipiat, neque comprehendat vacantia per resignationem conditionatam. At sub exceptione simplicis resignationis comprehendit resignationem ex causa permutationis factam. Cum quia permutatio est vera resignatio, cap. unico, de rerum permut. in 6. Clem. 1. eodem tit. & non est propriè resignatio in fauorem cum loco fauoris resignatorio facti alium æqualem ab ipso recipiat. Tum quia ordinarij has resignationes, seu permutationes admittere potest, vt expressè habetur in dicta constit. 58. Pij V. & ita has resignationes ex causa permutationis exceptas esse ab hac regula docet Gonzalez gloss. 1. a. num. 32. Garcia, p. cap. 1. a. numero 543.

7 Hinc fit te posse quolibet mense beneficium alijs non referuatum in manibus ordinarij resignare simpliciter vel ex causa permutationis, siquidem vacans ex hoc titulo non referuatur, Gonzalez, & Garcia supra. Platensis in praxi Episcop. 2. p. cap. 5. num. 9. Gracian. discip. forens. cap. 159. num. 4.

8 Quarto ex supradictis verbis ad collationem, presentationem, &c. inferitur quomodocumque in supradicta beneficia ius habeas, siue ius presentandi, siue eligendi, siue conferendi, esse sedi Apostolicæ referuata, si hoc ius tibi competat ex officio, vt Episcopis; siue ex privilegio, siue ex fundatione, siue ex prescriptione, nisi sit ius patronatus laicale, aut mixtum. Imo etiam in fundatione diceretur, quod non inter referuatio, adhuc intrare debet, quia legis efficacia impeditur non potest. Gonzalez gloss. 1. num. 39. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 610. Barbosa 3. p. de potest. episcop. alleg. 57. in fine. Solum videtur excipiendum ius conferendi beneficium non perpetuum, sed temporale, hoc est ex aliquo indulto concessum pro limitato temporale, seu ad vitam. Quia hoc non videtur sub referuatione cadere. Nam ex tali concessione beneficij prouisio contingens in omnibus mensibus illius temporis tibi privilegiato adiudicatur. Non igitur ex referuatione mensium huic indulto censendum est derogatum potius ipsum indultum sit referuationis derogatio, seu dispensatio. Gonzalez gloss. 21. a. num. 19. & 29. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. a. num. 619. Barbosa 3. p. alleg. 57. in fine. Subditur vero quorumcumque collatorum, quorumcumque inquam, siue ordinarij, vt Episcopi, aliqui habentes beneficia cum collatione extraneæ, execrabilis. & ceterum ordinarij de prax. cap. 6. cui 42. elect. siue extraordinarij sunt, hoc est privilegio, alioque iure specialis: omnia enim hæc beneficia referuantur. Gonzalez gloss. 21. num. 35. Garcia num. 610. Sub nomine collatorum presentatores, electores, alique dispositores intelliguntur, siquidem regula nostra præmittens referuationem beneficiorum pertinentium ad collationem, presentationem, electionem, &c. non dixit quorumcumque presentatorum, electorum, prouisorum, sed tantum collatorum; indicans sub hoc verbo presentatores, electores, & quolibet dispositores comprehendit, vt bene notauit Gonzalez gloss. 16. numer. 11. Garcia d. cap. 1. num. 611. Adicitur collatorum & merito quia licet regulariter masculinum concipiat in se feminum l. 1. ff. de verb. signific. l. si quis id ff. de iuris d. omnium iudicium. & tradit Socin. reg. 252. Tiraq. de retract. lignager. gloss. 9. num. 179. Galp. Brea. tract. de non meliorand. filiar. ratione dotis. cap. 11. ex n. 11. Et seqq. tamen hoc non propriè fit, sed extensione desumpta ex mente disponentis. Gloss. & doctores in d. l. 1. ff. de verb. signific. quæ mens colligi non poterat in correctoris iuris communis, vt bene tradit Socin. sup. fall. 9. & Tiraquel. a. num. 179. Sed hæc regula referuata corrigat ius commune ordinarij collatoribus facultatem conferendi limitans. Ergo de feminis intelligi non poterat. Quod à fortiori procedit si verbum collatorum

comprehendat non solum presentatores, sed electores, confirmatores, & proprios collatores. Nam feminis iure interdictum est beneficia ecclesiastica conferre, & solum ex privilegio sedis Apostolicæ, vel personali, vel reali annexo alicui dignitati eis competenti, competere potest. cap. dilecti. de maior. & obedien. & ibi gloss. Sed ea quæ sunt extraordinaria, & à iure aliena, non videntur communi, & ordinaria regula comprehendit. Ergo non debebant ceteri comprehendere mulieres conferentes beneficia sub nomine collatorum. Merito ergo additum est collatorum, vt omnis dubitatio aufertur: sic Gonzalez 101. a. gloss. 22. Ponitur autem verbum collatorum, & collatorum, in numero plurali, quia sub numero plurali de beneficiis locutus Pontifex fuerat, vt sic verba inter se aptius conuenirent. Sed non inferret beneficium pertinens ad vnus collationem, presentationem, electionem, &c. non referuatur vtique; quia pluralitas resoluunt in singularia. leg. falsa 33. §. ff. de condition. & demonst. l. Lucius. 78. §. Cui Sexto. ff. ad Trebel. & docet Simonetta de referuat. q. 9. Garcia 5. p. de benef. c. 1. n. 618. & pluribus exornat Gonzalez 21. a. n. 1.

§. IV.

De exceptione Cardinalium, & beneficiorum conditorum, apposita in hac regula.

- 1 Explicatur exceptio.
- 2 De solis Cardinalibus ordinarij collatoribus hac regula excipio intelligitur.
- 3 Beneficia simulanea collationis Episcopi & capituli vacantia in mense Apostolico à Cardinali simul cum capitulo prouidentur.
- 4 Quid in beneficiis alijs referuatis? Probabilis videtur solum Cardinalem prouidere posse, esto contra sententiam Gonzal.
- 5 Que beneficia indulta Cardinalium comprehendantur? Respondeatur.
- 6 Si contingat Cardinalem Episcopum negligentem esse in provisione, denotatio fit ad eum, ad quem de iure alius prouidebat, & non ad Pontificem.
- 7 Cardinalis Episcopus non potest prouidere beneficia referuata vacantia tempore sui antecessoris, nisi speciale indultum habeat.
- 8 Beneficium vacans in mense referuato tempore quo erat Cardinalis Episcopus, neque fuit ab illo prouisum, potest à successore Episcopi prouideri.
- 9 An hæc regula excipiens Cardinales, excipiat Cardinales absentes à curia? Affirmatine responderetur.
- 10 Reges, & principes ob eorum altitudinem non comprehenduntur in generali referuatione.
- 11 Beneficia concordata excipiuntur, & quæ hæc sint.

1 A Supradicta referuatio excipit Pontifex tum beneficia pertinentia ad Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales. Tum quæ sub concordia concessa à Sede Apostolica, & à parte acceptata, & obseruata prouidentur. Inquit enim regula, Omnia beneficia ad dispositionem quorumcumque collatorum quomodolibet pertinentia dispositioni ius Pontifex generaliter referuauit; non tamen sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales aliorum sub concordatis inter sedem apostol. & quoscumque alios iuris, & per eos qui illa acceptare, & obseruare debebant acceptatis, & obseruatis, quæ cadere non intendit, comprehenditorum.

Ex quibus verbis liquido constat Cardinales Sanctæ Romanæ Ecclesiæ comprehensos non esse in hac mentione referuatione, ac proinde relinqui liberos ab hac referuatione.

2 Sed est dubium de quibus Cardinalibus loquatur regula, an de omnibus, an de solum ordinarij collatoribus? Affirmandum est de solis ordinarij collatoribus loqui. Quia solum his fauere Pontifex intendit. Quod satis insinuat Pontifex eorum signum vniuersale apponens, cum de exceptione Cardinalium loqueretur; cum tamen illud apposuerit, cum de collatoribus sermone faceret. Dixit enim quorumcumque collatorum, vt ex hac diuersitate colligeres quoscumque collatores siue ordinarios siue extraordinarios comprehendit, non tantum in exceptione comprehendit omnes Cardinales, sed solum ordinarios; quia horum prouisio fauorabilior est, eaque de causa in derogatione indultorum Cardin. indulta Cardinalibus ordinarij collatoribus concessa censetur referuata; teste Achil. narij collatoribus concessa censetur referuata; teste Achil. d. eis 348. alias 2. num. 1. & per tot. de prouisio. Par. d. eis 411. l. b. 2. & d. eis 93. lib. 3. Alijs si Card. extraordinarij collatores, vt est legatus in sua prouincia, comprehenduntur in exceptione huius regulæ, non indigent indulto ad prouidendum beneficia vacantia in mense Apost. referuato, vt verè indigent beneficium illis conceditur. Dicendum ergo est solos Cardin. ordinarios collatores, & non extraordinarios, & ex privilegio excipi, non tamen apud Gregent. aciesi 217. alias 20. de prax. Gonz. pluribus comprobans gloss. 2. a. num. 38. Garc. 5. p. de benef. c. 1. n. 614. & c. 3. n. 53.

Secundo dubitat Gonzalez d. gloss. 24. à num. 47. an hæc exceptio locum habeat in beneficiis, quæ sunt simultaneæ collationis Episcopi, & capituli, ita ut hæc si vacent in mente Apostolice, possint ab Episcopo Card. simul cum capitulo provideri, vel à solo Episcopo, vel à neutro. Et affirmandum est à Card. simul cum capitulo providenda esse. Nam licet pro capitulo non fuerit facta exceptio, sed solum pro Card. ac eo ipso, quo Card. à reservatione excluditur, & iure ordinatio beneficia quo ibet mente vacantia providet, capitulum comitari illum debet cum ius habeat concurrenti cum Episcopo in provisionibus, quæ iure ordinatio illi competunt, & sic ob exceptionem factâ Card. & capitulum per consequentiam manet exceptio. arg. l. si communem fundum. 10. ff. quemadmodum servitus amittitur. Et confirmari potest, quia hæc exceptio tollit, ne Cardin. ordinarij collatores (sub dictâ reservatione comprehenduntur, atque adeo sint & iudicentur, ac si nulla esset lata reservatio. Sed nulla facta reservatione capitulum cum Card. in provisione illorum beneficiorum concurrere debebat. Ergo etiâ facta hæc reservatio debet concurrere cum reservatione nihil. Cardin. obſt. sed illos intactos relinquit, & tradit Gonzalez d. gloss. 24. à num. 52. Garcia 5. p. de benef. sic. num. 37. ubi adducit Rotæ decisionem capitulum & num. 626.

Tertio dubitat Gonzalez num. 61. An idem dicendum sit in beneficiis simultaneæ collationis aliis reservatis, ad quorum provisionem Cardin. Episcopus indultum à sede Apostolica obtinet. Et præmissa ratione dubitandi pro parte negante tandem concludit sibi verius videri idem esse dicendum in hoc casu, ac in precedenti. Moveret, quia indultum non ampliat facultatem conferendi, sed solum remouet obstaculum reservationis; quia remota Cardinalis iure ordinatio providet, sed in provisione ordinaria capitulum concurrat, ut suppono. Ergo post hoc indultum concedere debet. Item seclusa reservatione non est dubium capitulum cum Cardinali habere simultaneam collationem, sed per indultum reservatio remouetur, & reducitur res in pristinum statum, ut tenet Rota in vna Hispan. in portionis. 19. Ian. 1594. coram D. Pamphilio, quæ ad longum refert Garcia dicto cap. 1. num. 35.

Nihilominus contrarium mihi probabilius apparet, cum Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 628. scilicet solum Cardinalem virtute indulti beneficia aliis reservata providere posse, & non capitulum, quia virtute indulti non cessat reservatio, esto in ea dispensetur. Reservatio namque horum beneficiorum est lex omnes Cardinales adstringens, à cuius legis obligatione Cardinales priuilegiari eximuntur, eximuntur inquam vi Priuilegij manente reservatione, sicuti cum tempore interditi conceditur tibi potestas audiendi sacrum ob priuilegium bullæ, priuilegium inquam bullæ non tollit interdictionem, sed illo manente tibi facultatem concedit sacrum audiendi, ac si interdictionem non esset, sic in hoc indulto providendi beneficia reservata, perseverante enim reservatione, concedit indultum Cardinalibus facultatem providendi beneficia, ac si reservatio non esset. Ex quo sic Cardinales non iure ordinario, sed virtute indulti, & vt à sede Apostolica delegatos hæc beneficia provident.

Ad rationem contrariam respondeo, indultum non ampliare facultatem Cardinalium ad provisionem aliorum beneficiorum, quæ seclusa reservatione possent providere; ampliat tamen, ut providere ea solus possit, quæ seclusa reservatione non possent nisi cum capitulo. Cum vero viget, indultum non præstat facultatem providendi, sed remouet obstaculum reservationis, negandum est. Dupli. ceterum hoc obstaculum remoueri potest abrogatione, vel dispensatione. Indultum namque non abrogat reservationem; si quidem illam non tollit, dispensat tamen in illa, ac prouide remouet obstaculum dispensatiue, non abrogatiue, quoties autem obstaculum legis priuilegio, seu dispensatione remouetur, non tollitur lex, sed illa durante facultas conceditur procedendi, ac si lex non existeret.

Quod si scire velis ad quæ beneficia se extendant indulta Cardinalium, quasque limitationes habeant, consulte perdoctum tractatum de hac re Anastasij Germonij. Ego vero ea omittit quia vniformia non sunt, sed aliquando ampliora, aliquando restrictiora pro aff. Cui Pontificis concedentis, & meritis illius, cui indultum conceditur. Quapropter cum casus dubius congerit, semper indultum inspicendum est, & illius verba ponderanda. Vnum tamen est ceterum ex illius indulti, seu potius exceptionis in hac regula mensuræ contentæ, non posse Cardines ordinarios collatores beneficia providere, in quorum possessione conferendi alius existit, tamen de iure, quia erant in diocesi, ad ipsum pertinetur, Item nec posse beneficia aliis reservata providere; quia hoc indultum non auget, ordinariorum potestatem, sed remouet obstaculum reservationis mensuram tantum Garcia 5. p. de benef. cap. 5. num. 5. & seq.

Quarto dubitat Gonzalez d. gloss. 24. num. 78. si contingat Cardinalem Episcopum negligentem esse per sex menses in providendo beneficio sibi competenti, ob quam negligentiam deuolutio fit ad superiorem, iuxta cap. 2. de concessione præb. ad quem hæc deuolutio fiat, an ad Archiepiscopum. seu illum ad quem

de iure deuolutio competit, an ad solum Papam tanquam de beneficio reservato; Et adductis pluribus pro vtraque parte, tandem concludit ad Archiepiscopum. seu alias ad quem de iure deuolutio pertinebat, fieri deuolutionem. Et placet Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 631. hæc resolutio, quamque Rota decis. 774. lib. 3. p. 3. diuersimod. pro maiori parte approbavit, & mihi etiam probatur. Et ratio videtur manifesta; quia talis beneficii provisio competit Cardinali iure ordinario, & non vigore alicuius indulti; sed quoties alicui provisio competit iure ordinario, si in ea negligens fuerit, deuoluitur ad illius superiorem, iuxta cap. 2. de concessione præb. & totum tit. de sup. plenda negligentia præb. Ergo hæc provisio competens Cardinali Episcopo ad Archiepiscopum deuoluitur. Nam licet Cardinalis in Cardinalatus dignitate superior Archiepiscopo videatur quia tamen non iure Cardinalatus, sed iure Episcopatus hæc beneficiorum provisio competeat, esto dignitas Cardinalatus occasio fuerit, ne illi beneficia reservarentur, ideo ad Archiepiscopum deuoluntur.

hæc procedunt de beneficiis aliis non reservatis. Nam si beneficia reservata sunt, & virtute indulti, & non ex potestate ordinaria illa conferunt, non Archiepiscopo, sed Pontifici fit deuolutio, & potest de beneficio reservato, in quo nullus se intromittere potest nisi ex facultate à Pontifice concessa Cassad. decis. 8. de præb. Crescent. decis. 11. eodem tit. Mand. de signat. præb. tit. de provision. vers. in beneficiis reservatis. Anastasius Germon. de indultis Cardinalium 5. volum. num. 56. quos sequitur Garcia 5. p. de benef. cap. 1. sub num. 6. 8. & 632.

Quinto dubitat Gonzalez d. gloss. 24. à num. 108. an Cardinalis Episcopus possit providere beneficium, quod tempore sui antecessoris non Cardinalis vacauit mente reservato; Cui dubitationi bene responderet, nequaquam posse cessante indulto eo quod illud beneficium à puncto vacationis fuit sedi Apostolicæ reservatum, sed quod semel reservatum est, semper reservatum perseverat: licet eadem reservatione cesset, Rota decis. 1. & 13. de præb. in nouis. Gomezius in reg. de infirmis resignant. quæst. 12. post. princ. num. 3. & alii relati à Gonzalez super præ. Ergo. At si Cardinalis haberet indultum solum ad conferenda beneficia illud beneficium conferre possit, si tamen indultum extendere tur ad beneficia iam vacantia, aliis secus: consentit iis omnibus Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 635.

Sexto est conuersio dubitat Gonzalez d. gloss. 24. num. 110. an vacante beneficio in mente aliis reservato tempore quo Cardinalis erat episcopus, quod durante vita Cardinalis non fuit provisum, possit eius successor episcopus non Cardinalis providere? Rationem dubitandi fecit reg. 2. Cancell. referuans beneficia omnia quæ post obitum episcoporum, &c. vacant, & vacabunt in futurum. Sed supradictum beneficium vt è vacat post obitum episcopi, vt tradit Simoneta de referuat. quæst. 74. Franciscus Paninus de officio, & potestate capituli sede vacante. 1. p. quæst. 10. num. 23. in medium: ibi etiam si vacasset, viuentis prælati quia verum est dicere, quod etiam vacet eo mortuo quo non providet, donec vivit. Ergo nequit episcopus successor illud providere ob reservationem d. cit. reg. 2. & ita pro certo affirmat Garcia, vt contrarium procul dubio falsum esse dicat 5. p. de benef. cap. 1. v. 633.

Mihi tamen probabilius apparet cum Gonz. sup. à num. 114. posse successorem illud beneficium providere, non obſtante reg. 2. Cancell. illa enim seclusa ipsemet Garcia. affirmat fieri posse. Tum quia modernus episcopus succedit in locum defuncti; cuiusque iure tali vti debet, qui in ius s. de reg. iur. Tum quia tale beneficium cum vacauit, nulla fuit reservatione affectum, quia nulli erant mentes apostolice. Ergo ita debet semper remanere, nisi de noua reservatione expresse constet. Tum quia beneficium, quod tempore Episcopi non Cardinalis vacauit mente Apostolice excluditur à provisione Cardin. ob reservationem, nisi habeat indultum. Ergo beneficium vacans tempore Episcopi Cardin. provideri debet à successore non Cardinali ob libertatem, quam tempore vacationis obtinuit; quia contrarium eadem debet esse ratio, & decisio. §. 1. inst. de tutel. Quod vero reg. 2. Cancell. non obſtet sic probat, quia vt ex eius contextu constat, solum referuat beneficia, quæ tempore data ipsius regulæ vacant, & vacabunt, post obitum inquam Episcoporum, Archiepiscoporum, &c. Cum autem illud beneficium non vacet post obitum, sed ante obitum, esto duret eius vacatio post obitum, efficitur sanè sub prædicta reg. 2. non contineri. Et confirmo Aliud est beneficium vacare, aliud durare vacationem, & esse vacans. Vacat quidem beneficium propriè, & in rigore, cum illius possessor decedit: Est tamen vacans, & eius vacatio durat, quoties non providetur. Cum autem supradictum beneficium non vacauerit sede Episcopali vacante esto eius vacatio pro illo tempore duret, sit sub regula secunda non comprehendi. Adde reservatio vt pote odiosa, non est extendenda ad casum dubium, seu non satis expresse. Negati autem non potest, esse satis dubium; an verba supradictæ reg. 2. comprehendant beneficia vacantia sede Episcopali plena quoque vacatio sede Episcopali non plena durauerit. Ergo ad hæc beneficia reservatio extendenda non est.

Septimo dubitat Gonz d. gloss. 24. à num. 112. An hæc regula

gula excipiens Cardinales, excipiat Cardinales absentes à curia; Cui dubitationi vt respondeat, plura hinc inde adducit, & tandem resoluat excipere omnes Cardinales ordinarios collatores, quantumvis à curia absentes, exceptis illis scilicet Cardinalibus titularibus de Vrbe quorum Cardinalatus Episcopatus annexus est. Nam horum beneficia, si vacent in absentia, sed apostolice referuntur per reg. 7. Cancell. Fateor per reg. 7. Cancell. horum beneficia sic vacantia in absentia referuntur. Sed hoc non obstat quominus hæc reg. 8. quæ est de mensibus, nullum Cardinalem comprehendit: stat enim optime quod nullus Cardinalis sit comprehensus in reservatione mensium, & quod aliqui Cardinales sint comprehensi in reservatione facta pro beneficiis vacantibus tempore quo à curia fuerint absentes, consentit Garcia 5. p. de benef. cap. 1. à num. 63. 8.

10. Oportet dubitare Gonzalez à num. 153; an sicut regula hæc excipit Cardinales collatores, excipiat etiam reges, & principes, qui ex privilegio sedis Apostolice beneficia conferunt. Et breuiter concludit, bene exceptos esse ob eorum altitudinem, & supremam dignitatem, ob quam non comprehenduntur in generalibus reservationibus, sed oportere illorum fieri expressam mentionem. Consentit Garcia num. 639.

Nono dubitat Gonzalez à num. 161 cur regula dixerit *Sancta Romana Ecclesia*, siquidem videbatur sufficere dixisse *Cardinales*. Et respondet id factum esse ad distinctionem aliorum Cardinalium, qui sunt in Ecclesia Compostell. Auriens. Rauen. Mediol. Sed mihi verius videtur id factum esse ad commendandam eorum dignitatem, & excellentiam, & non ob distinctionem ab illis Cardinalibus Compost. Auriens. & nam ij solum abusus, & improprie seu nomine tenus tales nuncupantur. Quapropter ex appositione solius verbi *Cardinalis*, absolute prolata, sufficienter Cardinales Romanæ Ecclesie ab aliis distinguuntur: cum tale nomen esse prolatum solos veros, & proprios Cardinales comprehendere, & pro illis tantum supponeret: sic Garcia 5. p. de benef. cap. 1. à 540.

11. Præter exceptionem Cardinalium Sanctæ Romanæ Ecclesie excipit Pontifex beneficia concordata, hoc est quæ ex conuenientia cum sede Apostolica libere prouidentur, qualiter sunt plura in Germ. & Francia. Hæc enim concordie nunquam censetur Pontifex derogare: quia transit in contractum; eaque de causa vt firma sit, & locum habeat debet esse acceptata ab illis quorum interest, vt contingit in omni contractu, qui acceptatione perficitur. l. *absenti*. ff. de donationib. l. *si ergo*. ff. de negotiis gestis l. *qui absentis*. ff. de acquir. possess. & alii. Vide Gonzalez gloss. 25. 26. 27. & 28. vbi latè hanc materiam tractat.

§. V.

In impetratione beneficiorum mentio mensis, in quo vacatio contingit, facienda est.

1. Nulla est gratia, in qua non exprimitur mensis vacationis beneficij.
2. Modus seruandus in mensis expressione qui sit.
3. An sufficiat narrare vacasse beneficium in vno ex mensibus referuatis; Sufficit, tamen contra sentiat Garcia.
4. Sed cuius mensis an ordinarij an referuati est mentio facienda, Variant doctores.
5. Probabilius est pro solis mensibus referuatis esse intelligentiam.
6. Fit satis oppositis fundamentis.
7. Exprimendus est mensis, quoties beneficium obtinetur, si in prima gratia expressus non fuit.
8. Exprimendus est in gratia, si neuiri.
9. Item si beneficium vacauerit de iure, seu de facto.
10. Item in beneficiis quomodocumque vacent, quæ alias non fuerint referuata.
11. Non est necessaria expressio mensis in beneficiis alias referuatis, neque in vacantibus per resignationem, neque in beneficiis iuris patronatus, neque in subrogationibus ad litem, neque in prouisionibus ordinariarum, neque in beneficiis ob dissolutionem impetratis.

1. Insuper Pontifex supradicta beneficia ita referuat, vt velit in eorum impetratione fieri mentionem mensis, in quo tale beneficium vacauit; alioquin inquit gratias nullas esse. Præterea enim Pontifex non præiudicare ordinariis in collatione horum beneficiorum: idcirco exposulat sibi de mensis vacationis dari noticiam: sic Put. decis. 54. num. 5. lib. 2. & decis. 25. num. 1. lib. 3. Rota decis. 724. num. 6. p. 3. diuers. & decis. 9. num. 22. p. 2. diuers. Gonz. reg. 8. Cancell. §. 4. proem. à n. 7. & gloss. 32. num. 2. Hæc autem noticia danda est in qualibet beneficij referuati supplicatione seu concessione, etiam motu proprio facta, vt expressè in dict. reg. cauetur. Quia motus proprius, tollit subreptionem, sed non supplet intentionem concedentis, nec substantialem defectum, qui committitur in taciturnitate mensis, cuius expressionem exposulat Pontifex pro valore gratiæ: sic Anton. Gabr. tit. de clausul. concl. n. 18. & seqq.

Rebuff. in concord. super forma mandat. apostol. in glossa verbo motu proprio.

2. Modus seruandus in expressione mensis debet esse certus & absolutus; si quidem ita cauetur in regula: ibi 3. *dispositiue mentionem fieri*; verbum enim *dispositiue*, est idem ac affirmatiue, absolute, & certo Mand. de signat. grat. tit. de prouisionib. col. 8. vers. *mensis mentionem dispositiue*. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 656. Gonzalez gloss. 32. num. 7. Quapropter non sufficit narrare mentem dubitatiue, dicendo forsitan vacauit in mensis referuato, vel vt asseritur in mensis referuato vacauit, Garcia sub. Gonzalez à num. 10. Quia si ex vi huius noticiæ tantum Pontifex prouideret, periculo exponeret derogandi ordinariarum prouisioni, & cuius derogationem ipse vitare intendit. Item non esset cogendus impetrans probare reservationem, vt si gratia sibi facta subsisteret, cum non in reservatione certa, sed dubia, & sub opinione posita fundaret impetrationem: quod nullo modo est admittendum, cum plene & concludenter probanda sit referuatio ab impetrante, vt potest fundamentum sue intentionis, & gratiæ obtentæ, vt multis allegatis probat Gonzalez gloss. 11. à num. 98. Et hæc ratio probat non esse narratum faciendam per clausulas generales conditionales, vt si à pontifice peteres beneficium, quod credis vacasse tali mensis, vel si forte in alio vacauit. Quia his verbis non clarè, & firmiter manifestatur vacationem in mensis referuato, vt illam teneris probare, Ergo non satisfactis supradictæ regulæ, & consequenter gratia facta nulla est: nisi forte clarè colligatur voluisse Pontificem, non obstante prædicta noticiæ minus legitima tibi gratiam conferre; vt notauit Gonzal. d. gloss. 32. num. 15. & 16. & fauet Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 666. sine.

3. Solum est dubium, an sufficiat narrare vacasse beneficium in vno ex mensibus referuatis, vel vacasse in mensis referuato, quin exprimat mensis in particulari. Garcia d. 5. p. de benef. cap. 1. num. 656. negat, neque adducit rationem: ea tamen esse potest, quia hæc generalis expressio non videtur sufficere regulæ disponenti dispositiue mentionem fieri mensis in quo beneficium vacauit. Tum quia hæc non est determinata, clara, & absoluta expressio mensis. Tum quia ex illa non cogitur probare quo mensis vacatio contingit.

Cæterum mihi probabilius apparet supradictam narrationem sufficere. Quia ex illa iam pontifici constat nullum præiudicium ordinario prouenire; quæ fuit ratio motus, vt mensis exprimeretur. Deinde cognoscit Pontifex iure reservationis sibi competere illius beneficij prouisionem, cum eius vacatio contingit in vno ex mensibus referuatis, quod vero potius inuariatum, quam Februarii fuerit, per accidens est ad finem intentum. Ergo plene fit regulæ satisfactio ex huiusmodi noticiæ, & ita fuit decium in vna Abulen. prælimon. 13. l. 1. 1610. coram D. Manzanedo. vt testatur ipsemet Garcia. sup. Neque ratio contraria videtur. Nego, namque hanc narrationem non esse claram, absolutam, & determinatam expressionem mensis referuati, in quo beneficium vacauit: est enim determinata mensis in ratione reservationis, esto non fuerit absoluta, clara & determinata mensis numerici, & temporalis. Sed hæc determinatio numerica non videtur necessaria. Nam per aliam determinationem specificam mensis quoad reservationem sufficienter cognoscit Pontifex: an in suo, vel in ordinarij beneficij beneficium vacauerit. Probatio autem quam tenetur impetrans facere de mensis non est de mensis numerico, & irregulari, hoc enim parum vile est, sed de mensis referuato, vel non referuato.

4. Sed hucusque videmus supponere mentionem mensis faciendam esse de vacatione contingente in mensibus referuatis, cum tamen plures contrarium sentiant, vt videtur est apud Gonzalez gloss. 39. à num. 49. Alij namque affirmant, quod Gonzalez adhaeret, solius mensis ordinarij mentionem faciendam esse. Quia solum ex vacatione contingente in hoc mensis potest ordinari fieri præiudicium, cum solum pro hoc mensis prouidetur beneficium possit. Nam ex prouisione beneficij iurantis in mensis referuato, nullum illi præiudicium iurantis potest, cum in eius prouisione non se possit incommutare. At ratio ob quam mensis cauetur exprimi, est ne ordinariis eorum prouisione præiudicetur. Ergo cum hoc præiudicium solum contingere possit in vacatione mensis ordinarij, illius tantum mentio facienda est; & adducit pro se nouissimam decis. Turinon. can. 24. Maii. 1602. coram D. Pamph. & decil. Acanon. boni. 70. alias §. lib. 2. & Mand. designat. grat. tit. de prouisionib. vers. *an autem in impetrat*. Alii dicunt vtriusque mensis, & referuati, & ordinarij mentionem esse faciendam referuati, quia de illo expressè cauetur in supradicta reg. ordinarij: ob rationem supradictam, & quia referuando octo mentes, vacat quatuor ordinariis relinquit, & cum statim subiretur de dictis beneficiis tunc vacantibus mentionem mensis fieri debet, ad beneficia vacantia tam in mensibus expressis, & referuatis quam tacitis, & ordinariis referenda sunt. Adde mentionem mensis exposulatam esse, vt sciat Pontifex, an ordinarij præiudicet, vel non præiudicet in prouisione vt constat ex decis. Putci §. 3. num. 4. & §. lib. 2. & decis. 25. lib. 3. & approbat in quadam

quidam decif. pro Tolet. parochial de Huerta. 22. Maij. 1589. coram D. Maucio. quam refert Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 669. Sed ad hanc notitiam cauilibet mensis est mentio necessaria faciendi. Ergo, &c.

5 Nilominus probabilis existimo solum pro beneficiis vacantibus in mente referuato esse mentionem mensis faciendam; quia solum de hac vacatione mentio in dicta reg. cauetur, vt considerari conitabit. Præmiserat enim Pontifex reservationem beneficiorum omnium, quorum vacatio illis octo mensibus contingerit, & nulla facta mentione de vacatione contingente in mensibus ordinariis, subiungit de dictis beneficiis tunc vacantibus dispositiue mentionem fieri de mente in quo vacauerint. Ergo solum præcipit mentionem faciendam mensis pro beneficiis vacantibus in illis octo mensibus referuatis, & non pro beneficiis vacantibus in mensibus ordinariis, quorum vacationis nullam fecerat mentionem: sic pro maiori parte firmant Rotæ auditores apud Puteum decif. 53. lib. 2. & tradit Garcia 5. part. de benef. cap. 1. num. 657. & restatur pluries à Rotâ fuisse decisam.

6 Neque vigent fundamenta contraria. Ad fundamentum primæ sententiæ admittit expressionem mensis caueri, ne ordinario præiudicium inferatur, quod præiudicium esto non inferatur, si supponamus beneficium vacasse in mente referuato, ac cum hæc suppositio non confert, si solum beneficii vacantis mentio fiat, absque expressione mensis in quo vacauit, manifestè præiudicium ordinario inferri potest ex tali prouisione. Decisio veto Tiraloni, Acaram, non fauent Gonzalez cum non loquamur de beneficiis vacantibus in mente referuato, sed de beneficiis alias referuatis, vt ipsemet dixerat dict. gloss. num. 29. & notauit bene Garcia sup. num. 657. Ad secundæ sententiæ fundamentum, & quatenus est nobis oppositum, respondo admittendo ex reservatione octo mensium scilicet quatuor ordinariis relinqui, sed nego inde inferri de his relictis, & ordinariis concessis mentionem fieri præcipi, imo potius contrarium inferri, siquidem dicit Pontifex de dict. beneficiis tunc vacantibus, mentionem mensis fieri debere, cum autem solum dixerat de beneficiis vacantibus in mensibus referuatis, nequaquam de ordinariis intelligi potest. Alias si de omnibus beneficiis omnino mente vacantibus vellet Pontifex fieri mentionem, non apponeret participium illud restrictiuum dictis benef. neque adverbium illud tunc vacantibus, sed absolute diceret de beneficiis quocunque mente vacantibus mentionem dispositiue fieri debere. Neque etiam viget vltima ratio desumpta ex sine expressionis mensis. Nam illa faciendi est, ne Pontifex ordinariis præiudicet in prouisione, qui suis sufficienter obtineatur, si vacatio in mente referuato exprimitur. Nam inde clarè inferitur, cum non exprimitur, non esse beneficium referuatum.

7 Rursus est difficultas in quibus impetrationibus, concessioibus, & gratiis faciendi est huius mensis expressio, & in quibus non est necessaria.

Breviter respondeo faciendam esse, quoties beneficium vacans in mente referuato obtinetur, vt dicit prædicta regula. Idem in supplicationibus, & concessionibus, gratiarum. Vnde si prima prouisio nulla fiat, eo quod mensis expressus non fuerit, & deinde secunda obtinetur, in ea debet mensis exprimi. Quia illa est vera beneficii prouisio, & Pontifex cauet in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum mentionem mensis dispositiue fieri. Puteus decif. 44. lib. 1. Rota decif. 476 num. 4. lib. 3. part. 3. Interf. Gonzalez gloss. 32. num. 20. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 660. Notanter dixi exprimendum esse mensis in obtentione secundæ gratiæ, quando in prima non fuit expressus: nam in prima est nullus mensis expressus fuit, non est opus in hac secunda, quæ est reformatoria primæ, mentionem mensis fieri, quia hæc secunda solum est ad reformatandis defectus primæ: sic aliis relatis docet Gonzalez num. 41. & 42. Garcia num. 678.

8 Secundo exprimendus est mensis in gratia, si neutri; quia est vera gratia, & beneficii concessio ad vitandas lites. Puteus decif. 48. num. 1. lib. 1. Gonzalez num. 21. Garcia num. 659. & restatur sic fuisse à Rotâ decisum.

9 Tertio exprimi debet, siue beneficium vacauerit de iure, siue de facto: quia quocunque modo vacet, est vera vacatio, & vera beneficii concessio, vt superius diximus. Gonzalez n. 25. Garcia n. 662.

10 Quarto debet exprimi non solum in beneficiis vacantibus per obitum, sed quomocunque vacent, si ob modum vacationis alias non sunt referuata, quia Pontifex præcipit mentionem facere de mente, in quo beneficia, de quibus locutus prius fuerat, vacauerint, vt constat ex illis verbis. Volens in supplicationibus de doctis beneficiis, &c. At loquutus fuerat de beneficiis quomocunque vacantibus. Ergo quomocunque vacent, est mentio necessaria faciendi. Gonzalez gloss. 32. à num. 26. & seqq. Garcia 5. part. de benef. cap. 1. num. 665. & tenet Rota in vna Titulonen. canoniceatus Maij 24. 1601. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, cuius meminerunt Gonzalez & Garcia supra. At prædicti doctores aduertunt, esto ex iure dicta vera sint: ex stylo tamen datarum vetus esse contrarium,

cum in ea solius beneficii vacantis per obitum mentio mensis fiat, non autem si vacet per affectionem alterius, per matrimonij contractum, per ingressum religionis, per pñationem, &c. & cum Pontifex absque hac mensis expressione beneficium sic vacans supplicanti confert, ordinario censetur velle in collatione præuenire, si forte in mente ordinario vacauit.

11 Non est autem necessaria expressio mensis in beneficiis aliis referuatis, quia hæc sub hac regula non continentur, neque eorum prouisio ordinario præiudicare potest. Puteus decif. 25. lib. 3. Rota decif. 122. lib. 1. par. 3. dinesf. Mandol. de signatura grat. tit. de prouisionibus, vers. an autem in impetratione. Gonzalez gloss. 32. à num. 39. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 668. Secundo non est necessaria in beneficiis vacantibus per resignationem, siue resignatio sit condicionalis, siue pura, & simplex. Quia de his non loquitur regula. Nam si beneficia vacant per resignationem conditionalem, vacant in curia, & sic non potest ordinario eorum prouisio competere, & ex alia parte Pontifex ignotare non potest, quando eorum vacatio contingat, cum sit in illa hora, & puncto quo resignationem admittit, & gratiam signat, vt bene notauit Garcia num. 669. Gonzalez num. 45. si vero vacant per simplicem resignationem, excluduntur à regula, ibi: alias quam per resignationem. Tertio non est necessaria in beneficiis iuris patronatus laicorum; quia hæc non sunt Pontifici referuata, sed quolibet mente ordinarius collator institutionem facere potest. Adde regulam non de institutione, quæ necessaria est, sed de electione, presentatione Ecclesiastica, & collatione loqui. Garcia num. 669. & 670. Quarto non est necessaria in subrogationibus quoad beneficium litigiosum. Tum quia hæc subrogatio non potest ordinario præiudicare, cum ipse impeditur iuribus illa faciendi quolibet mente cap. 1. & 2. vt lise pendente in 6. & clement. 1. eodem titulo, ac prouide regulanda est, sicuti beneficium aliis referuatum. Tum quia subrogatio quoad beneficium litigiosum in locum defuncti non est beneficii vacantis absoluta collatio, sed est quedam iuris, quod defunctus habet translatio. Sic Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 672. Quinto non est necessaria hæc mensis expressio in prouisionibus, & gratiis ab Episcopis, aliisque ordinariis factis. Tum quia hi præsumuntur notitiam mensis habere. Tum & præcipue quia regula loquitur de narratiua faciendi Pontifici, ne ordinariis in prouisione præiudicet. Gonzalez gloss. 32. à num. 46. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 674. Sexto non est necessaria in beneficiis ob deuolutionem impetratis; quia horum prouisio ordinario competere non potest, cum ob eius negligentiam superiori sit aduocata, & sic cessat finis, & causa exprimendi mensis: deinde beneficia deuoluta non vacant de nouo, sed retenta priori vacatione impeditur ordinarius ob negligentiam ab illorum prouisione, & succedit loco illius superior, sed quoties beneficium non vacat in mente referuato, non est ordinario mentio mensis faciendi. Ergo neque in beneficiis deuolutis erit necessaria, cum illa Pontifex non prouideat ob vacationem, sed ob subrogationem. Gonzalez gloss. 32. in fine. Vt autem hæc mensis expressio nunquam omittatur, annullauit Pontifex gratias aliter factas ibi, aliquam gratiam nullas esse, nullas inquam esse ipso iure, quia hoc indicat verbum esse, quod est de præfenti; alias diceret annullandas, & tradit Tiraquel in leg. si nunquam, verbo reuertatur de reuocandis donat. num. 180. cum seqq. & in præfenti. Gonzalez dicta gloss. 32. num. 35.

S. VI.

Qua ratione derogantur obstacula reservationis.

- 1 Expenduntur verba regula derogantis obstacula, & impediuntur reservationis.
- 2 Primo derogatur consuetudo optandi, ne obstat reservationi. Et que sit hæc consuetudo.
- 3 Duplex est ius optandi, præter ius, & contra ius. Et quæ horum sit differentia.
- 4 Quod tempus ad optionem requiratur.
- 5 Quibus personis competat optio, quique censetur antiquior ad effectum optionis.
- 6 Omnes consuetudines optandi de medio tollit regula.
- 7 An impedita optio de beneficiis referuatis impediatur in præbendis, & præsentibus annexis. Subdistinctione respondetur.
- 8 Non datur optio in præbendis doctoribus, magistratibus, & penitentiariis.
- 9 Si optasti beneficium, quod optare non poteras, obligaris illud dimittere. Et qualiter possis ad dimissum redire.
- 10 Derogantur privilegia, & indulta Apostolice contraria supra dictæ reservationi mensium.
- 11 Qua verba addat Pontifex ad maiorem reservationis firmitatem.

Denique volens Pontifex hanc suam reservationem ab omnibus impediendis liberare, statuit minime aduersus

ius eam suffragari consuetudines etiam immemorales optandi maiores, & pinguiores præbendas, nec non privilegia etiam in limine erectionis concessa, & indulta Apostolica, circa ea; ac etiam disponendi de huiusmodi beneficiis; aut quod illa sub huiusmodi reservationibus minime comprehendantur, etiam cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, &c.

2. Circa prædicta verba sciendum est optionem in præsentem esse facultatem, & ius ascendendi ad maiorem, & pinguiorem præbendam virtute primæ præbendæ habitæ: cap. fin. de consuetud. in 6. Quod ius, & facultas ante vacationem præbendæ non sunt consideratione digna; eaque de causa non obstante consuetudine optandi alicuius Ecclesiæ, possunt præbendati suas præbendas resignare in fauorem. Quia per hanc resignationem non tollunt inferioribus præbendis ius aliquod quantum. Gonzalez gloss. 34. num. 25. in c. 1. num. 126. & 127. Dixi optionem esse facultatem, & ius ascendendi ad maiorem, pinguioremque præbendam, non descendendi ad maiorem, quia æquum non est, ut ad minora deueniat, qui maioribus est potius, ut traditur leg. maioribus Cod. quemadmod. ciuitia municipalia in d. i. (est contra tenet Glossa in cap. fin. de consuetud. 6. verbo meliores.) Quapropter in Ecclesiis, ubi beneficia, & præbendæ æquales fuerint, optio esse non potest. Quia non potest esse ascensus, potest tamen esse optio quoad sedem in choro, & vocem in capitulo, & alia in quibus inæquitas cernitur, Gonzalez num. 28. & 124. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 459. circa finem, & tradit Rota decis. 6. de consuetud. in nouis, & aliquibus sunt præbendæ.

3. Sed quia dupliciter quis ascendere potest ad pinguiorem præbendam, vel retento titulo præbendæ prioris, & minoris, vel illo dimisso, ideo duplex est optio, alia quæ vocatur præter ius, alia contra ius. Optio præter ius est, cum retento titulo optatur noua sedes, noua prerogatiua, nouaque portio temporaria, huic enim optioni ius non resistit, sed potius fauet. cap. fin. de consuetud. in 6. Contra ius est, quando nouus titulus, nonquamque beneficium obtinetur antiquo dimisso, est quidem contra ius, quia optans autoritate proprio nouum titulum, nouumque beneficium consequitur contra textum, in cap. 2. de concessione præbendæ, & cap. de restituenda, eodem, tit. in 6. Est autem inter has optiones magna diuersitas: nam optio præter ius statim potest voluntate Episcopi, & Ecclesiæ, ut est omnium sententia. Gigas de personis quæst. 6. num. 4. Alexand. Monnera de optionibus cap. 12. quæst. 3. à num. 49. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. à num. 459. Secus tamen optio contra ius, quia inferiori non est datus contra leges superioris statuere, cap. quod superius de maioribus, & obedient. & clemens ne Romani, de elect. Quod si dicas, prælatum potest præiudicare Ecclesiæ in iure querendo, esto iure querendo non possit, cap. cum dilectus, de consuetud. Potest item leges, & statuta condere circa eas res, de quibus consuetudo introduci potest, cap. ex parte, 3. de verbor. significat. in c. 1. de certis, de sepulchris. Ergo potest statuere optionem iuri contrariam. Facile respondeatur Episcopum nequaquam posse per statutum generale præiudicare Ecclesiæ in iure querendo, quia id est contra ius, bene tamen posse statuere speciali in fundatione Ecclesiæ facta, alioque casu particulari, de quo loquitur textus in dicto cap. cum dilectus, quia id non est à iure reprobatur, neque illud est censendum Ecclesiæ præiudicium, cum Ecclesia nunquam habuerit ius contrarium tali dispositioni. Neque est verum inferiori condere posse leges, & statuta circa illas res, de quibus introduci potest consuetudo, quia consuetudo vim habet non ab introducendis, sed ex tacito consensu principis, cum rationalis est, & legitime præscripta; at leges, & statuta omnem efficaciam habent ab ipsi statutibus, & cum statuentes inferioris sint Pontificis, non possunt aduersus eius leges vllam efficaciam habere.

Secunda differentia harum optionum est; nam optio præter ius consuetudine decenniali introduci potest, ut optio, cui ius non resistit. Glossa in d. cap. fin. de consuetud. in 6. verbo consuetudo, & ibi Ancharan. Dominicus, Francus, & alij, Gonzalez gloss. 34. num. 14. Garcia 5. p. de benef. cap. 1. sub num. 459. vers. quando vero. At optio contra ius quia ius resistit, requirit quadragenarium tempus, ut legitime sit præscripta, ut multis probat Garc. & Gonzalez supra.

Tertia differentia est, quod beneficiatus grauat pensionem illam retinet in optione præter ius quia retinet titulum, cui pensio annexa est. Secus coningit in optione contra ius, Nam dimittens beneficium liberatur ab onere soluendi pensionem illi annexam, illudque subit qui beneficium pensionem grauatam obtinet, ut aliis relatis tradit Garcia 1. p. de benef. cap. 5. sub n. 18. & 5. p. de benef. cap. 1. à num. 459. & seq. & bene Gonzalez gloss. 34. à num. 45. & seq.

Quarta differentia est, quod in optione contra ius excluditur excommunicatus, & irregularis, ut optio qui beneficii acquirere incapax est, at non excluditur optione nouum titulum non acquirentem. Gonzalez gloss. 34. quæst. 9. specialiter n. 72. & seq.

4. Tempus requisitum ad optionem non solum pro primo optante, sed pro reliquis succedentibus, sunt viginti dies, ut

expressè habetur in dicto cap. fin. de consuetud. in 6. & notat ibi Glossa. Hi dies debent numerari non à die vacationis, sed à die versimilis notitiae, quia sine hac notitia impotens est ad optandum, Gonzalez supra num. 75.

5. Personæ, quibus optio competere potest, sunt antiquiores in Ecclesiis, ut expressè dicit Pontifex in d. c. fin. & Glossa ibi verbo antiquiores.

Sed est graue dubium, quis censetur antiquior ad effectum optionis, an qui prior fuit in possessione, esto possessor fuerit in prouisione: an contra qui prior fuit prouisus, esto posterior possessionem accepit? Respondeo cum Glossa in supra, cap. fin. esse iudicandum antiquiorem, qui prior est in possessione. Tum quia prior Ecclesiæ scutitio est mantipans, ut quod seruatum hoc ius optandi, alique prerogatiua conceduntur, argum. leg. 2. in fine. Cod. de officio magistris concurrens, ibi, ut is gradu ceteros antecedit, quem stipendia meliora, & labor prolixus fecit amere. Tum quia prius obinuit ius petitionis in beneficio, ratione cuius fructus beneficii debentur, & inter fructus beneficii optio, ut tenet Casador, decis. 3. de personis, num. 6. Glossa cap. cum olim, verbo capitulo, de maioribus, & obedient. & in tradit, pluribusque exornat Gonzalez ad reg. 8. Cancell. §. 3. proem. à num. 23. & gloss. 34. num. 49. Excepit tamen est casus, quo prior in possessione impedimento maritiose fuerit prius prouisus, ne possessionem accepit, Quia tunc æquum non est, ut ex sua iniquitate commodum reportet, cap. ex tenore, de rescriptis, & tradit alios referens Gonzalez à §. 3. proem. num. 38. His præmissis.

6. Nolita regula 8. de medio solit has consuetudines etiam immemorales optandi in mensibus reservatis, ita ut iam non sit locus dubitationi, neque allegari possit vlla consuetudo in contrarium, cum per hanc nostram regulam etiam consuetudini immemorali derogatum sit, & cum eam regula à quolibet Pontifice initio sui Pontificatus, renouetur, non potest vlla consuetudo aduersus illam præualere: multis relatis docet Garcia 5. p. de benef. c. 1. à n. 452. & specialiter 454.

7. Sed est dubium; an impedita optione in beneficiis reservatis impediatur etiam in præbendis, & præbendati annexis? Coningit enim in Ecclesia Cordubæ, antiquæ Hispaniæ Ecclesiæ tot esse præbendas temporales, portiones, seu præbendatias, quot sunt canonicatus. Dubium ergo est, an vacante canonicatu in mense apostolico præbenda temporalis, quæ est ius annexa, possit optari, vel potius maneat cum canonicatu reservata? Cui dubitationi distinctio fit satis. Si præbenda sit perpetua, & inseparabiliter canonicatu annexa (quod ex practica colligendum est) non erit locus optioni, sed cum ipso canonicatu reservata manebit, Quia accessorium sequitur naturam principalis. At si præbenda non sit canonicatu annexa, sed canonicato annexa ad vitam, ut in Ecclesia Cordubæ, practica, locus esse potest optioni, & non reservationi. Sic Gonzalez gloss. 34. à n. 32. Garcia 5. p. de benef. c. 1. n. 457. & seq.

8. Hinc fit in præbendis doctoralibus, magistratibus, & penitentiaris non dari posse optionem. Quia officium istum perpetuo præbendæ annexa. Unde non potest quis ius officii condere retinens præbendam eis annexam, nec e contra retinere præbendam potest, officia dimittens. Verumque autem dimittere, & loco illius aliam pinguiorem præbendam optare, non est concessum. Quia hæc præbendæ exigunt specialem formam in prouisione, & speciales qualitates in persona prouisi, ut loquatur optari nulla ratione possunt, neque optare dimitti, ut loquatur illarum alie subrogentur. Sic Nauar. cons. 22. sub. in de præbendis, & dignitatibus in antiquis, & cons. 14. sub. in de rebus Ecclesiæ non alien. in nouis. Garcia 3. p. de benef. cap. 4. à num. 136. & seq. Gonzalez de regulis mensium, gloss. 34. num. 78. & seq. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 55. & pluribus de ceteris hanc confirmant.

9. Sed quid si optati aliquod beneficium, cum non possint optare, vel quia beneficium erat reservatum, vel tu impeditus eras alio titulo? Respondeo te obligatum esse beneficium optatum dimittere, cum primum agnosceris impedimentum, ut de te constat. Ad beneficium dimissum redire poteris, si nullam in optione, aut beneficii optati retentione culpam commisisti, secus si in his culpabilis exitisti, habere expressè cap. si beneficia, 20. de præbendis, in 6. Gonzalez plures referens gloss. 34. num. 84. Verum si impedimentum optandi nascatur ex eo quod beneficium à te possessum non rectè possideatur, ut quod causam illo priuatis, beneficium optatum retinere non poteris (nisi iure trienniali possessionis defendaris) quia cessat titulus optionis, & omnes illi qui ratione tui privilegii optandi vti fuerunt, illud amittere debent, & ad sua pristina beneficia redire. Quod sublato fundamento totum ædificium perit, leg. qui tenet 26. ff. de except. rei iudicata. leg. velle gal. ff. de pignori. & pluribus exornat Gonzalez gloss. 34. à n. 28. & gloss. 34. à n. 92.

10. Deinde ut reservatio firma persistat, derogat Pontifex vltra consuetudines immemorales optandi privilegia etiam in limine erectionis concessa, & indulta apostolica circa ea. Quæ verba credo idem significare, sed maioris claritatis gratia

apposita esse. Nam Gonzalez gloss. 35. à num. 10. dicit privilegium distingui ab indulto, ex eo quod privilegium sit nova contra iuris communis regulas specialis concessio, competens personis, quæ alias iure ordinario beneficia conferre non poterant. Indultum vero sit impediendi beneficium, conferendi remotio absque vlla facultatis concessione, cum detur personis alijs habentibus facultatem sibi non probatur; quia existimo reservationem concessione indulti nequaquam tolli, ut pote quæ est lex generalis, sed illa reservatione perseverante facultatem concedi beneficia providendi, ac si reservatio non adesset. Sed quidquid sit de hac distinctione, omnino certum est, quodcumque privilegium, seu indultum Apostolicum datum, ut beneficia reservata optari possit, ex vi huius regulæ tolli, penitusque derogari. Insuperque derogantur quælibet consuetudines etiam immemorales, & quælibet privilegia, seu indulta Apostolica de supradictis beneficiis reservatis disponendi. Quia illa dictio continetia ac non solum refertur ad indulta, & privilegia, sed etiam ad consuetudines immemorales. Tum quia tali dictioni adiungeretur illud verbum etiam quod dispositionem auget. *leg. si quis servum ff. de peculio.* Tum & præcipue quia eadem ratio militat in derogandis consuetudinibus, ac in derogandis privilegijs, & indultis Apostolicis. Gonzalez gloss. 35. quest. 2. à num. 24. Garcia. 5. p. de benef. c. 1. num. 667. Adgero tamen sub hac derogatione privilegiorum, & indultorum non comprehendit privilegia concessa disponendi de beneficijs, ac si iure fundationis verè illis dispositio competeret, quæ tunc fuerunt concessa Marchioni Astoricensi, & Duci de Alva. Nam cum ius patronatus ex fundacione competens hac regula non derogetur, neque etiam privilegium illius natum sequens. Idem credo de privilegijs pro limitato tempore concessis, quia hæc reputantur gratia modici præiudicij & sub derogatione generali non continentur.

11 Additur insuper ad maiorem reservationis firmitatem, cum derogatoriatur derogatorijs, & in olis clausulis, quibuscumque personis, & collegijs concessa, &c. De quorum verborum efficacia optime tractat Gonzalez à gloss. 35. & seqq. illum vides. Ea nunc omitto, quia quæ aliquam difficultatem habent, præc. de legib. dist. de illius derogatione. & dist. de privilegijs, explicata sunt.

PUNCTUM XXIII.

Explicatur gratia alternatiua in reg. 8. Cancellariæ concessa.

Secedit secunda pars nostræ regulæ, quæ de gratia alternatiua loquitur. Voco gratiam alternatiuam, facultatem Episcopis concessam providendi de beneficijs alternatiuam cum Pontifice, ita ut Pontifex sex menses habeat sibi reservatos, sed distinctos, & totidem ordinarijs reliquat. Pontifici namque in alternatiua reservata sunt. Ianuarius, Martius, Maius, Iulius, September, Novemb. Ordinarijs concedantur Februarius, Aprilis, Iunius, Augustus, October, Decem. Pro huius gratiæ explicatione quinque examinanda sunt. Primo, quibus, & quæ gratia concessa sit. Secundo, sub quibus conditionibus sit concessa. Tertio, quæ beneficia comprehendat. Quarto, à quo tempore effectum habeat. Quinto, quando gratia alternatiuæ cesset.

§. I.

Quibus hæc gratia alternatiua concessa sit.

- 1 Soli patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis hæc gratia concessa est.
- 2 Quilibet sit hæc gratia alternatiua.
- 3 An Iunius & Decem. censentur concessi in alternatiua: Probabilius est non concedi.
- 4 Ordinarijs sine resideat, sine non, in supradictis duobus mensibus providere potest.

Circa primum certum est solis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis hæc gratiam concedi, quia ipsi tantum exprimentur sub dictione *taxatiua duntaxat.* ibi. *Insuper sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intra, ipsi quamvis apud Ecclesias, & dioceses suas verè & personaliter residenz duntaxat.* &c. Dicitio enim *duntaxat,* non solum ad residentiam, sed potius ad personas, quæ obligantur residere, quibus gratia concessa est, refertur. Ergo non licet gratiam extendere ad non expressos. Præterea quia solum concedit alternatiuam pro beneficijs, quæ sunt de libera Episcopi collatione. Ergo quæ ad alios pertinent, sub hac concessione non comprehenduntur: & ut indubitanter supponunt doctores: Gonzalez ad reg. men. gloss. 42. à num. 1. Garcia de benef. 5. p. cap. 1. num. 683. Ex quibus sit, nec capitulum sede vacante, neque alios ordinarios collatores hæc gratia alternatiuæ rei posse, ut in vna Segobien. canonica. 14. Nouemb. 1588. *Ferd. de castro Sum. Mor. Pars II.*

coram illustrissimo Cardinali Plaro refert Garcia supra n. 683. decessum esse.

2 Quanta sit hæc gratia, seu qualis sit constat ex verbis regulæ. Cum enim ordinarijs (scilicet hac gratia solum relictis essent liberi quatuor menses, Martius, Iunius, September, & Decem. in quibus de beneficijs alijs non reservatis liberè providere possint, per hæc gratiam sex conceduntur, Iunius, Augustus, Februarius, Aprilis, October, & Decem. conceduntur ex mensibus Pontificijs, Februarius, Aprilis, Augustus, & October, aduocet tamen Pontifex, & sibi reservat Martium, & Septembrem, qui à Prima reservatione liberi erant, & ordinarijs concessi. Hæc gratia alternatiua non tollit primam reservationem octo mensium, sed illa durare aperit viam providendi de reservatis sub illa conditione, & qualitate residendi. Quæ cessante & vltus alternatiuæ cessat, & intrat reservatio. Alias non iure reservationis, sed iure deuolutionis Pontifex beneficia prouideret, quod non est admittendum, ut ex Callodoro decess. 8. num. 10. de præbend. & ex stylo Cancellariæ comprobatur Barbosa 3. p. alleg. 53. num. 50. Quod si dicas superfluum reservationem sex mensium in concessione alternatiuæ factam, si prima reservatio octo mensium perseverat. Facile respondetur ad idem esse, quia duo menses, scilicet Martius, & September, de nouo reservantur.

3 Difficultas est, an Iunius, & Decem. qui tam in generali reservatione, quam in alternatiua competunt ordinarijs; eaque de causa vocantur menses fixi; censentur concessi in gratia alternatiua; Nam si in ea conceduntur, non videtur posse ordinarijs beneficia illis duobus mensibus vacantia prouidere, nisi verè, & personaliter resideat. Quia hæc est conditio (ut dicemus) pro vtu alternatiuæ requisita. Quod vero in facultate alternatiuæ concedantur, & sub eisdem conditionibus, videtur manifestum, cum sub eadem clausula, tenoreque verborum, qua Februarius, Augustus, Aprilis, & October conceduntur, & Iunius, & Decem. concessi sint. Adde si Iunius, & Decem. per facultatem alternatiuæ non concederentur, ut quid ibi cum alijs fuerunt expressi. Quod verò scilicet alternatiua ordinarijs competant, non tollit quominus per alternatiuam concedantur; conceduntur namque sub onere residendi, quod onus rectè illis mensibus imponi poterat; quia denuo duo concedebantur, & lucro duorum mensium compensabatur obligatio residendi in omnibus sex mensibus, & pena imposta amittendi ius conferendi, si non resideant; cui obligationi ipsi ordinarij voluntariè consentiant acceptando alternatiuam: & ita tenet Gonzalez gloss. 43. n. 116.

Contrarium defendit Garcia 5. part. de benef. cap. 2. n. 560. affirmatque supradictos duos menses, Iunius, & Decem. non concedi in alternatiua, esto ibi apponantur quasi per accidens, & gratia solum demonstrationis, non gratia nouæ concessionis, cum iam fuerint concessi iure ordinario, neque obligationem residendi per alternatiuam petitam illis impostam esse: quia hæc obligatio solum annexatur mensibus per alternatiuam de nouo concessis, non illis, qui iure ordinario competunt; quod vero per alternatiuam non concedantur, ea potest esse ratio, quia alternatiua remouet obstaculum reservationis Callador. decess. 8. num. 6. & 10. de præbend. & decess. 4. num. 2. de privilegijs, & multis allegatis docet Gonzalez gloss. 42. num. 13. Sed in illis duobus mensibus nunquam intravit reservatio. Ergo illi duo menses in alternatiua concessione non intrant. Adde in illis duobus mensibus poterat ordinarijs ex facultate à iure communi sibi concessa prouidere beneficia illis duobus mensibus vacantis, quia reservata non erant. At hæc facultas acceptatione alternatiuæ non videtur impedita, cum per alternatiuam referuntur. Et hæc sententia mihi verior apparet, quam etiam approbat Barbosa 3. p. alleg. 53. num. 44.

4 Ex quo infero ordinarijs sine resideat, sine non resideat, posse prouidere beneficia vacantia mensibus Iunij, & Decembris. Quia non prouidet vigore alternatiuæ, sed ex iure ordinario per alternatiuam non derogato. Nam licet in alternatiua illi duo menses simul cum alijs concedantur, illisque annexatur obligatio residendi, ut alternatiua locus sit; non inde cogitur ordinarijs facultate alternatiuæ vti, cum possit vti ea, quæ sibi à iure conceditur. *argum. textus in cap. licet. in corrigendis. 12. de officio iudicis ordinarij. & cap. cum aliquibus. 4. de rescript. lib. 6.* Denique in concessione alternatiuæ reservauit Pontifex ex octo mensibus sibi alioquin competentibus quatuor, quos nullo modo ordinarijs quantumuis residentibus communicauit, videlicet Ianuarij, Maij, Iulij, & Nouembrem. Quid ergo mirum quod ordinarijs ex quatuor sibi competentibus duo referuntur absque residentia?

obligatione?

**

*

V

§ II.